

FÆSTNINGSBYEN FREDERICIA
HELHEDSPÅN FOR VOLDEN

DOMMERBETÆNKNING
INDBUDT PROJEKTKONKURRENCE
MARTS 2017

FREDERICIA
KOMMUNE

FÆSTNINGSBYEN FREDERICIA
HELHEDSPAN FOR VOLDEN

DOMMERBETÆNKNING
INDBUDT PROJEKTKONKURRENCE
MARTS 2017

TAK FOR FORSLAGENE *side 3*

FAKTA OM KONKURRENCEN *side 4*

DOMMERKOMITEENS

GENERELLE BEMÆRKNINGER *side 7*

VINDERFORSLAGET

TEAM ERIK BRANDT DAM ARKITEKTER *side 12*

ØVRIGE FORSLAG

TEAM ARKITEKT KRISTINE JENSENS TEGNESTUE *side 24*

TEAM SPEKTRUM ARKITEKTER *side 34*

TEAM SCHØNHERR *side 44*

TEAM HENNING LARSEN ARCHITECTS *side 54*

UNDERSKRIFTER / KOLOFON *side 64*

OPGAVEN

En helhedsplan for Fredericia Vold med tre hovedelementer:
 En oversigtsPLAN for volden
 Generelle GUIDELINES for bearbejdning af volden
 Konkret UDFORMNING af fire udvalgte fokuspunkter

OVERORDNET
STRATEGI VOLD/BY

OVERSIGTS-
PLAN, 1:2500

GENERELLE
GUIDELINES

HELHEDSPLAN
FOR VOLDEN

UDFORMNING AF FIRE
FOKUSPUNKTER, 1:500

STRATEGI
FOR REALISERING

VINDERPROJEKTET

udarbejdet af Team Erik Brandt
 Dam Arkitekter er det mest
 nuancerede forslag og det forslag
 med den bedste balance mellem
 restaurering og nytænkning.

DOMMERKOMITEEN

TAK FOR FORSLAGENE

Fæstningsbyen Fredericia har en helt særlig identitet, en identitet som fredericianerne er stolte af, og som stadig i en vis udstrækning kan aflæses i byens struktur med de snorlige gader og det omkransende voldanlæg. Den historiske fortælling om volden og byen som hinandens forudsætninger skal komme endnu mere til sin ret.

Derfor udskrev Fredericia Kommune – i samarbejde med A.P. Møller Fonden – i oktober 2016 en konkurrence om en helhedsplan for Fredericia Vold.

Ambitionen med en helhedsplan er at forstærke sammenhængen mellem byen og volden, så volden kommer til at fremstå mere synlig. Det er afgørende for vores vision om at styrke formidlingen om Fredericias unikke historie. Samtidig vil vi gerne gøre volden endnu mere attraktiv som bypark og mere tilgængelig for borgere, turister, institutioner, motionister og alle, der elsker Fredericia.

Ønsket har været en helhedsplan, som er robust og tager afsæt i borgernes ønsker og behov for derigennem at sikre en solid forankring.

Jeg glæder mig over, at vi med vinderforslaget i denne konkurrence har fået et projekt, som danner det bedste grundlag for at komme videre med vores ønsker og ambitioner. Vi går nu ind i en proces, hvor Fredericias borgere, foreninger og andre interessenter kan spille ind med ideer og visioner til, hvordan vi med dette glimrende udgangspunkt kan sikre det bedst mulige resultat for vores historiske voldanlæg.

Tak til dommerkomiteen, fagdommerne og rådgiverne for jeres indsats. Tak til alle fem teams for flotte og gennearbejdede konkurrenceforslag, der hver især har haft stor værdi for diskussionerne i dommerkomiteen og for udpegning af den endelige vinder. Alle fem forslag vil blive udstillet i den kommende tid.

Sidst men ikke mindst en kæmpe tak til A.P. Møller Fonden for donationen, der gør dette projekt muligt.

Jacob Bjerregaard
Borgmester, Fredericia Kommune

FAKTA **F** OM KONKURRENCEN

KONKURRENCEUDSKRIVER

Konkurrencen er udskrevet af Fredericia Kommune i samarbejde med A.P. Møller Fonden.

A.P. Møller Fonden har ydet en bevilling på 35 mio. kr. til gennemførelse af konkurrencen samt realisering af første etape af renoveringen af voldanlægget.

KONKURRENCEFORM

Konkurrencen er udskrevet den 10. oktober 2016 som en indbudt projektkonkurrence for landskabsarkitekter m.fl. med fem deltagere i henhold til direktiv 2014/24/EU, jf. udbudsbekendtgørelsen nr. (2016-101911).

BYGHERRE

Fredericia Kommune

KONKURRENCESEKRETARIAT

Arkitektkonkurrencerdk ApS
Att.: Anne-Mette Bølling, direktør, arkitekt maa,
konkurrencerådgiver
Hyldegårdsvej 7, 2920 Charlottenlund
Mobil: 2424 7049
E-mail: amb@arkitektkonkurrencerdk.dk

DELTAGERE

19 teams søgte om prækvalifikation. Efter en grundig udvælgelsesproces valgte bygherren nedenstående teams til at deltage i konkurrencen (nævnt i alfabetisk rækkefølge):

Team A

Totalrådgiver: Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue ApS
Underrådgivere:
NIRAS A/S
NORRØN ApS

Team B

Totalrådgiver: Erik Brandt Dam Arkitekter ApS
Underrådgivere:
Professor Martin Zerlang
Charlotte Skibsted Landskabsarkitekter
Cornelius + Vøge ApS
MOE A/S, Rådgivende Ingeniører

Team C

Totalrådgiver: Henning Larsen Architects
Underrådgivere:
Kongshaug & Søn
EKJ Rådgivende Ingeniører A/S
2+1 Idébureau

Team D

Totalrådgiver: Schønherr A/S
Underrådgivere:
Mogens A. Morgen, professor, arkitekt MAA
Via Trafik Rådgivning A/S
Konsulent: Cubo Arkitekter A/S

Team E

Totalrådgiver: Spektrum Arkitekter ApS
Underrådgivere:
Box 25 Arkitekter
Cowi A/S
Konsulenter:
Katinka Hauxner, strategisk byudvikling
Tine Vognsen, grafiker
Bjørn Westerbeek Dahl, historiker
Erik Housted, historiker
Chris Johnstone, landskabsarkitekt, Australien

VEDERLAG

Hvert team har modtaget et vederlag på DKK 300.000 ekskl. moms.

BESIGTIGELSE OG SPØRGEMØDE

Der har været afholdt besigtigelses- og spørgemøde i Fredericia den 13. oktober fra kl. 12.00-16.00, hvor alle teams var repræsenteret.

SKRIFTLIGE SPØRGSMÅL

Der har været to skriftlige spørgerunder, og spørgsmål og svar er uploadet på iBinder.

AFLEVERINGSMATERIALE

Deltagerne skulle aflevere:

PLANCHER, 5 stk. indeholdende:

Oversigtsplan volden, mål 1:2.500

Plan og snit i fire fokuspunkter, mål 1:500

Generelle guidelines.

A3-HÆFTER, 20 stk. indeholdende:

Beskrivelse og tegninger

Strategi for realisering

Beskrivelse af driftsmæssige konsekvenser

Økonomi.

INDLEVERING

Forslagene skulle indleveres senest den 16. december 2016 kl. 12.00.

DOMMERKOMITE

Forslagene er blevet bedømt af en dommerkomite bestående af følgende repræsentanter:

Jacob Bjerregaard Jørgensen, borgmester Fredericia Kommune (formand for dommerkomiteen)

Ove Hornby, direktør, A.P. Møller Fonden

Ulla Lunn, arkitekt, A.P. Møller Fonden

Steen Wrist Ørts, formand for By og Planudvalget, Fredericia Kommune

Mogens Bak Hansen, direktør for vækst, Fredericia Kommune

Bodil Schelde-Jensen, kultur- og fritidschef, Fredericia Kommune

Irene Jensen, arkitekt, Fredericia Kommune

Fagdommer Lisbeth Westergaard, indehaver, landskabsarkitekt maa

Fagdommer Helle Søholt, arkitekt maa, partner Gehl Architects

RÅDGIVER FOR DOMMERKOMITEEN

Kjeld Borch Vesth, restaureringsarkitekt, Kulturstyrelsen

SEKRETARIAT FOR DOMMERKOMITEEN

Anne-Mette Bølling, konkurrencesekretær, Arkitektkonkurrencerdk

Louise Thaysen Raun, planlægger, Fredericia Kommune

Nanette Simonsen Rytter, landskabsarkitekt, Fredericia Kommune

BEDØMMELSESKRITERIER

Forslagene blev vurderet på deres samlede opfyldelse af konkurrenceprogrammets krav og ønsker med fokus på:

- Helhedsgrebet, herunder den historiske indlevelse i konteksten.
- Forslagets landskabsarkitektoniske og planmæssige løsninger, herunder voldens sammenhæng med byen.
- Forslagets løsning og detaljering af fokuspunkterne.
- Forslagets egnethed til en etapevis realisering.
- Forslagets robusthed og realiserbarhed inden for den økonomiske ramme.

OFFENTLIGGØRELSE AF RESULTATET

Resultatet blev offentliggjort den 20. marts 2017.

DOMMERKOMITEENS GENERELLE BEMÆRKNINGER

HELHEDSPLAN FOR VOLDEN

De fem forslag er alle meget forskellige i deres strategiske tilgang til opgaven, såvel som i de enkelte løsninger af fokuspunkter og øvrige delelementer. Dette har skabt en særdeles god og grundig diskussion i dommerkomiteen på tværs af alle forslag. Den store rigdom i arkitektonisk tilgang har dermed givet opdragsgiverne mulighed for at formulere fælles holdninger, der nu kan guide den videre udvikling, som skal ske i samarbejde med det vindende team.

Generelt er det dommerkomiteens vurdering, at det tydeligvis er en meget kompleks opgave at løse for alle teams. Der er således heller ikke ét forslag, der har løst samtlige udfordringer i opgaven tilfredsstillende i dommerkomiteens øjne, men der er valgt en vinder med udgangspunkt i, at dette forslag vurderes at være det, der bedst lever op til bedømmelseskriterierne, og er det mest robuste i forhold til den videre udvikling og dialog med Fredericia Kommune og borgerne i Fredericia.

Nogle enkelte tværgående tematikker tages op som led i denne generelle del af bemærkningerne til forslagene.

BALANCE MELLEML HISTORIE OG MODERNE BYPARK

Alle forslagene arbejder med balancen mellem reetablering af det historiske voldanlæg og skabelsen af en moderne bypark med respekt for historien. Ingen af forslagene er 100 % tro mod historien, men gør alle brug af arkitektoniske og landskabsarkitektoniske virkemidler for at formidle stedets historie.

Dommerkomiteen har fundet de forslag, der arbejder med at skabe forskelligartede oplevelser på volden som de mest realistiske og mest i tråd med borgernes ønsker. Formidling og arkitektonisk bearbejdning skal ske med stor respekt for historien, og dommerkomiteen har fundet det

meget sympatisk, når historien er blevet brugt som reference og formidling, men i et moderne arkitektonisk udtryk. Man må gerne se, hvad der er nyt og således også, hvad der er 'lagt til'.

BEPLANTNING OG BEVOKSNING

Forslag 1 og forslag 4 gør mest, hvad angår fældning af nuværende bevoksning og historisk beplantning, mens forslag 2 og forslag 3 anlægger en mere nænsom og processuel tilgang. Forslag 5 viser en modsat strategi i forhold til alle andre forslag, men på samme tid er der divergens imellem, hvad der vises strategisk, og hvad der illustreres på planerne.

Samlet mener dommerkomiteen ikke, det er nødvendigt at formidle voldens historie med fældning over alt, men at en mere successiv tilgang kan være fornuftig. Dommerkomiteen anbefaler en kortlægning over de nuværende træers levedygtighed, som kan tage højde for en gradvis fældning over længere tid.

Dommerkomiteen mener endvidere, at en træerække i voldgaden langs voldfoden ikke vil kunne komme til sin ret uden at fælde de historiske træerækker op ad ramperne til volden, hvilket dommerkomiteen ikke har fundet hensigtsmæssigt. Tværtimod udgør de nuværende træerækker et interessant zigzag-mønster, som understreger en mere plastisk sammenhæng mellem by og vold. Samtidig er netop disse træer af historisk betydning, og forslag 3 arbejder som det eneste forslag med netop denne tilgang til voldfoden – understreget af en ren og enkel belyst promenadesti langs hele volden, som på en fin måde synliggør cirkelslaget.

GEOMETRISKE ANSLAG

Der er ikke tvivl om, at geometrien spiller en stor rolle for

Forslag 1 – voldfodssti

Forslag 2 – voldgade med gradlinjer

Forslag 3 – nyfortolkning af Kongens Port

Forslag 5 – Den Blodrøde Sti

Forslag 4 – markering af ankomster

forståelsen af voldanlægget og ikke mindst for forståelsen af det byplanmæssige greb og den historiske ingeniørkunst. Men dommerkomiteen mener dog, at dette i enkelte forslag er blevet for stor en del af den samlede helhedsplan. Særligt i forslag 2 anvendes radierne i cirkelslaget til at guide alt fra belægning og beplantninger til wayfinding. Dette bliver for dominerende fremfor at forblive en delfortælling om voldens tilblivelse. På samme måde er det unødigt systematisk at anvende ressourcer på en ny vinklet Prangervej som i forslag 1 med reference til geometrien.

Forslag 1 og forslag 4, som derimod har forsøgt at tydeliggøre og fejre særligt Kongensgade og Oldenborggade, skaber fornyet fokus på Kongens Punkt, hvilket kan være interessant i relation til fortællingen om gadernes indbyrdes historiske hierarki.

TRAFIK

Flere af forslagene arbejder med forskellige trafikale forandringer. Generelt er dommerkomiteen ikke overbevist om nødvendigheden af fuldt ud at lukke Danmarks Port med dertil hørende nødvendige trafikoplægninger, som illustreret i forslag 2 og forslag 3. Ligesom dommerkomiteen heller ikke mener, at fortsættelsen af gågadenettet er ønskeligt i relation til detailhandlens udvikling fremadrettet, som illustreret i forslag 3. Forslag 5 introducerer en række 'røde løbere' som markering af vigtige overgange for fodgængere. Dommerkomiteen mener dog ikke, at dette er nok i flere tilfælde, og særligt ved Kongens Port er dommerkomiteen ærgerlig over, at der ikke er vist en port eller broforbindelse, som kunne skabe en sammenhængende forbindelse for fodgængere hen over vejen. Ingen af forslagene har dog løst den svære visuelle oversigt og overgang i gadeplan ved Kongens Port. Forslag 4 kommer længst ved anlægningen af et T-kryds.

Mange arbejder med forskellige trafikale justeringer ved fokuspunkterne, og dommerkomiteen anbefaler, at Fredericia Kommune sammen med det vindende team udvikler de mest optimale trafikale løsninger.

GUIDELINES

Alle forslagene har illustreret en række principper og guidelines, der ligger til grund for helhedsplanen, men der ligger også en hel del gemt i tekster og diagrammer. Som eksempel har forslag 1 vist nogle pædagogiske guidelines, som tager udgangspunkt i 'før'- og 'efter'-situationer. Det

er en balance at vise klare guidelines som i forslag 2 og forslag 4, eller mere komplekse diagrammer som 'grundloven' i forslag 3, men generelt har dommerkomiteen fundet det vigtigt, at de illustrerede guidelines er både robuste og kan guide fremtidig realisering, samt at de illustrerede guidelines stemmer overens med, hvad der er illustreret i opgavebesvarelsen generelt og i fokuspunkterne. Her har der været tvivl om sammenhængen mellem nogle af principperne i forslag 5 samt de illustrerede fokuspunkter og beskrivelser.

Særligt den mere metodiske tilgang til opgaven er ikke blevet illustreret diagrammatiske som en guideline, men dette kunne man naturligt arbejde videre med.

Belysningsstrategierne er vigtige, og her er der et særligt behov for at udvikle konsekvente guidelines, der kan guide den fremtidige udvikling igennem flere faser. Alle forslag har arbejdet med dette, og det anbefales, at vinderforslaget tydeliggør sine principper på dette punkt, og måske også illustrerer dette ved nogle perspektiver eller diagrammer.

FOKUSPUNKTER

Fokuspunkternes bearbejdning er en kvalificering af helhedsplanen, hvor stedernes særlige potentiale kvalificeres i forhold til at skabe større sammenhæng mellem by og vold. Forslagsstillerne skal i fokuspunkterne vise, hvordan den overordnede plan og de generelle guidelines sammen med de særlige temaer på de enkelte steder kommer til udtryk i en konkret disponering og udformning.

Ingen forslag formår på overbevisende måde helt at skalere fra helhedsplanniveau til konkret disponering, hvor de forslåede guidelines afprøves i designet. Alle forslag holder sig på et overordnet plan. Forslag 2 og forslag 3 antyder brug af guidelines og materialer, hvorimod forslag 5 ikke kommer længere end til helhedsplanniveau.

Dommerkomiteen har været optaget af de kvaliteter i udformningen, som skaber sammenhæng med den landskabelige og arkitektoniske kontekst, og som formår at samspille skala mellem vold, gennemskæringer og pladسدannelser. Forslag 1 og forslag 3 formår bedst at finde denne balance i enkle arkitektoniske greb, der indpasses i stedernes kontekst og skala. Forslag 2 og forslag 4 skaber markante porte og bygningsværker, der nærmest stiller sig over volden i en hierarkisk orden.

Udformningen af Landsoldatpladsen løses forskelligt i de fem forslag

Danmarks Port og Landsoldatpladsen er i alle forslag udpeget til den vigtigste nye ankomst og løses forskelligt i forhold til udpegnings af vigtige historiske elementer og i forhold til oplevelsen af at krydse voldgraven, så fokuspunktet derved får to forsider, og den historiske fortælling opleves allerede i mødet med volden fra nord.

Forslag 1 og forslag 3 genskaber voldgravens form og fylder "Sarøes badekar" med vand. Forslag 2 genskaber ligeledes voldgravens form og fylder "Sarøes badekar" med vand, idet dæmningen med vejen til Danmarks Port foreslås fjernet helt.

Forslag 1 laver en ny let vejbro for at krydse graven, og forslag 3 løser på smukkeste vis ankomsten til Danmarks Port ved en spunsvæg, som "spejler" en bro.

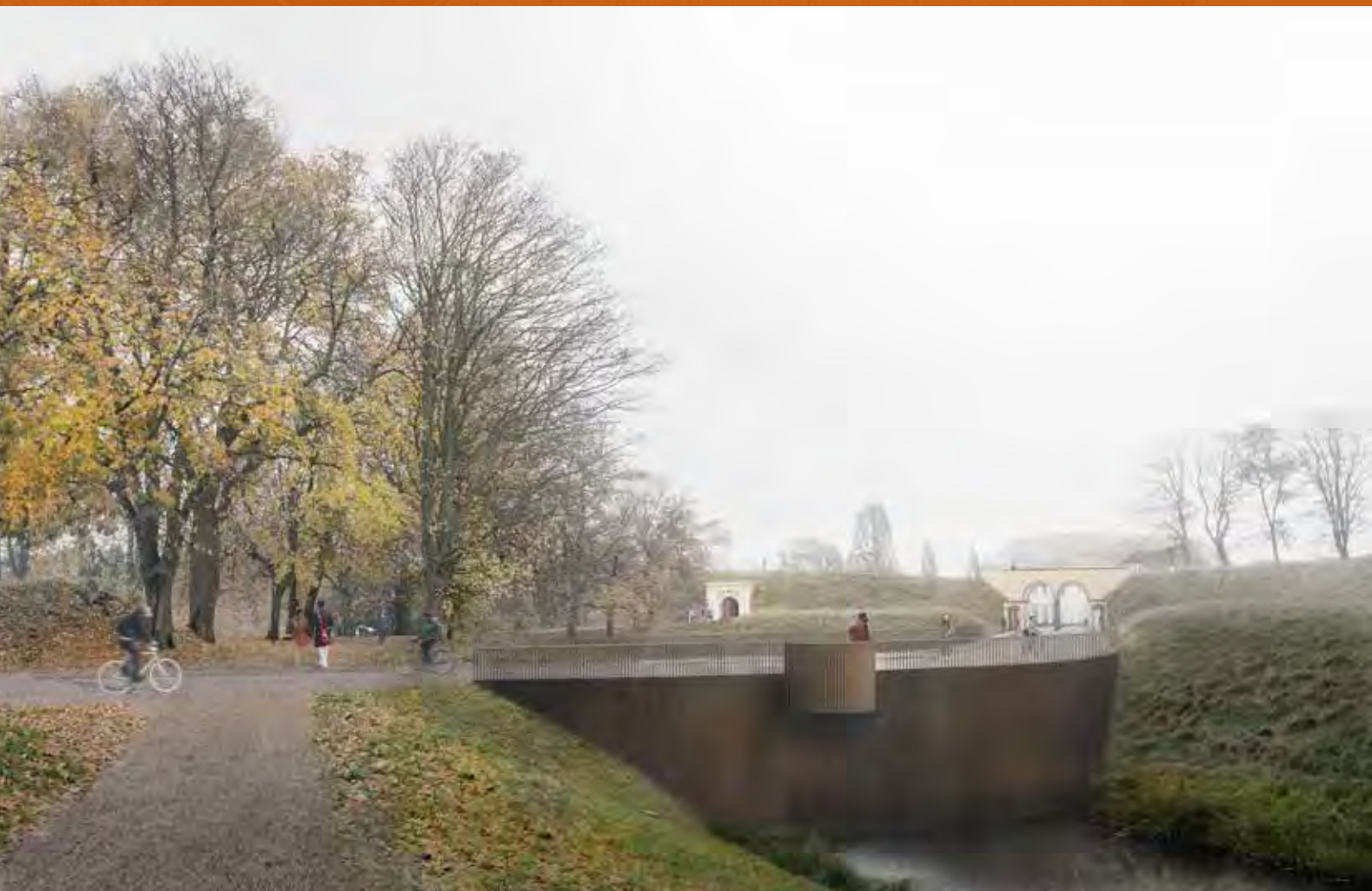
Næsten alle forslagsstillere på nær forslag 1 er enige om, at Landsoldatpladsens rumlige disponering bedst løses ved at placere en cirkel omkring Landsoldaten. Forslag 1 skaber nogle amøbe former med bakkede græsflader, der hentyder til Landsoldatens liv på slagmarken og derved underspiller den historiske betydning af Landsoldatens virke. Cirkelslaget fungerer godt som rumlig disponering, når den er fritlagt på en belægningsflade, og man har mulighed for at navigere omkring og tage plads på kanten i et uformelt møde.

Det er opfattelsen, at forslag 4 bedst formår at udforme Landsoldatpladsen, der skaber en historisk formidling, som fremhæver både Landsoldaten og Prinsens Port i en nutidig kontekst.

The background of the page is a detailed, light-colored map of the Vinderforslaget area. The map shows a grid of land parcels, with various lines indicating boundaries, roads, and possibly water features. The map is rendered in a light, semi-transparent style against the solid orange background.

V INDERFORSLAGET

FORSLAG **3** 12173
HELHEDSPÅN FOR VOLDEN

TEAM ERIK BRANDT DAM ARKITEKTER

TOTALRÅDGIVER, OPHAVSRET

ERIK BRANDT DAM ARKITEKTER APSErik Brandt Dam, Arkitekt MAA, Landskabsarkitekt MDL / Sidse Hald, Arkitekt MAA /
Stephanie Winther, Landskabsarkitekt MDL / Trine Thy, Arkitekt MAA, Sophie Andrews, Landskabsarkitekt

UNDERRÅDGIVER

CHARLOTTE SKIBSTED LANDSKABSARKITEKTER

UNDERRÅDGIVER

CORNELIUS + VÖGE ARKITEKTER APS

Søren Harder Nielsen, Arkitekt MAA

UNDERRÅDGIVER

MOE A/S, RÅDGIVENDE INGENIØRER

KONSULENT

MARTIN ZERLANG, PROFESSOR**HELHEDSPLAN – VISION OG HOVEDKONCEPT**

Holdet bag dette forslag illustrerer en helt særlig indlevelse i Fredericias historie – ikke blot den militære og gamle historie, men også den nyere historie vurderes vigtig. Forslagets helhedsgreb er grundfæstet i formidling, og volden er i den forståelse ikke færdig, perfekt eller entydig, men derimod fortsat i proces. Bastionerne har forskellige karakterer, som giver mulighed for forskellige aktiviteter og formidlingstiltag, ligesom landskabet vil forandre sig over tid, efterhånden som træer må fældes.

Forslaget tager udgangspunkt i en såkaldt 'grundlov' – en kortlægning af historisk vigtige steder i byen og på volden, og af den helt centrale historiske symbiose mellem by og vold. Denne grundlæggende tilgang til at tænke historie som stedlig formidling, og helhed forstået som udvikling over tid, finder dommerkomiteen stærk og robust til at kunne fungere som fundament og metode for fremtidig udvikling.

HELHEDSPLAN – PLAN OG LANDSKAB

Forslaget bevarer og styrker konsekvent ramper og træerækker langs ramperne ved alle bastioner. Dette ska-

ber en grøn kant og en zigzag-relation mellem byen og volden, som understreger en mere plastisk sammenhæng fremfor en lige træække. Voldfoden afsluttes med en enkelt og belyst promenadesti i hele voldens længde, hvilket er et enkelt, men virkningsfuldt, greb.

Forslaget foreslår beplantninger i flere gader i midtbyen, og ikke blot i de to akser, som flere andre forslag arbejder med. Dette skal eventuelt modereres, således at sigtelinjerne bevares, og historien om gadernes hierarki kan formidles.

Forterrænet tilplantes med hvidtjørn, og det foreslås, at denne del kan gøres til genstand for borgerinddragelse, men denne idé forekommer dommerkomiteen både romantiserende og urealistisk. Anvendelsen af hvidtjørn er historisk knyttet til indersiden af voldgraven som et levende pigtrådshegn, og der er således heller ikke konsekvens i den arkitektoniske metode, hvad angår netop denne idé, hvorfor dommerkomiteen anbefaler ikke at arbejde videre med dette i en videre bearbejdning af planen.

Det er en spændende idé at nyfortolke de historiske kanonbrisker som opholdspladser på volden, hvilket kan danne ramme om nye typer af aktiviteter på en positiv un-

derspillet facon, og i det hele taget har forslaget en fin og meget følsom tilgang til at tænke byudstyr, formidling og stedsangivelser – både på volden og i byen. Dette understreges ved udbygningen af museets App.

Hver enkelt bastion får sin egen karakter med udgangspunkt i den fortælling, som kan formidles i hvert enkelt tilfælde. Forslaget giver således mulighed for mange forskellige oplevelser på volden, samtidig med at stier og ramper udgør et roligt system og repetition.

Forslaget arbejder med en fin kobling af volden i et cirkelslag omkring byen. Dog er dommerkomiteen ikke overbevist om nødvendigheden af at genplante træerækkerne langs Øster Vold som middel til at skabe en stærk sammenhæng. Tværtimod skal sammenhængen til Øster Vold i lige så høj grad forstås som den visuelle forbindelse til vandet fra byen, fremfor alene som en landskabelig sti-forbindelse på langs.

Forslaget rydder beplantningen de nødvendige steder for at fremhæve militærhistorien, uden at gå så drastisk til værks som i forslag 1 og forslag 4. Igen er tilgangen mere processuel, og det foreslås ikke at genplante, efterhånden som træerne naturligt må fældes i fremtiden.

Gennemskæringer af volden bliver til en blanding af porte og broer og fortæller hver sin historie. Igen en fin metodisk tilgang til løsningsudvikling med afsæt i formidling. Særligt løsningerne ved Prangervej og dæmningen ved Danmarks Port er smukke. Løsningerne fremhæver portene og oplevelsen af overgang uden at være for voldsomme. Volden er stadig den stærkeste, og portene og broerne understreger anlæggets storhed.

FOKUSPUNKTERNE

Det underspillede er væsentligt både som antydninger og som æstetiske tilføjelser, der formidler, inddrager og bygger videre på historien som ramme for en bypark i en nutidig kontekst.

Fokuspunkterne er alle velanalyserede og indlevede i stedets potentialer. Landskabet spiller en substantiel rolle i udformningen af fokuspunkterne – både som historisk element, det grønne og som ramme for sanselige rekreative oplevelser.

Kongens Port

På Danmarks Bastion ryddes beplantningen, så den storslåede udsigt generobres, og volden fremstår i sin rene form. Ravelinen danner et stort landskabsrum, der appellerer til at blive indtaget til rekreative formål. På Kongens Bastion indføres en ny sti bag brystværket, og der opstilles

siddemøbler, ”kanonbrisker”, hvor kanonerne stod mellem traverserne. Siddemøblerne er fine eksempler på en tolkning af historien i en nutid kontekst.

Der introduceres en ny Kongens Port i en arkitektonisk udformning, der refererer til portens tidligere udseende. Passagen henover broen sker i to niveauer og bliver derved både en spejling af historien, men også en vedkommende oplevelse.

Dommerkomiteen har talt meget om portens udformning i forhold til at være et velkomstmotiv og er af den opfattelse, at udtrykket ikke lever op til intentionen og ej heller er på samme arkitektoniske niveau som de andre snit i volden, f.eks. som den smukke løsning ved Prangervej.

Illustrationen af Kongens Port retfærdiggør heller ikke den planæstetiske løsning, da porten vil være mere markant og have et differentieret niveau ved passagen over broen. Der ses ikke store ændringer i den trafikale løsning omkring krydsningspunktet. Der savnes en bedre redegørelse for omkalfatring af trafikflow og trafiksikkerhed.

Kongens Portvagt favnes af Portvagtens Have, hvor det er muligt mod voldens kant at have udeservering. Mod Øster Voldgade ønskes en større urbanitet og et samspil mellem Portvagten og den foreslåede promenade langs voldfoden samt ramperne med træerækkerne, der slutter kontakt med byen.

Danmarks Port

Danmarks Ports dæmning ændres til en lodret beklædt spuns med cortenstål. På elegant vis og med en smuk udformning signalerer den bro. Det foreslås at lukke Danmarks Port for gennemkørende trafik, dog uden at ændre vejføringen og i stedet bruge arealet til turistbusparkering. Forslagsstilleren mener hermed at styrke Prinsens Port som den naturlige hovedadgang til Fæstningsbyen Fredericia. Dommerkomiteen har talt om effekten af lukningen af vejføringen henover Landsoldatpladsen, og trods den sympatiske tanke om en fredeliggørelse af rummet har konklusionen været, at hverdagens flow af mennesker ikke vil kunne skabe det tilsigtede byliv. Ej heller syntes forlængelsen af gågaden til Danmarks Port at styrke det lokale handelsliv.

Pladsen ved Landsoldaten tilføres en ny rampe bagom Hovedvagten for at lægge sig i forlængelse af motivet med parvise ramper til bastionerne. Samtidig placeres en elevator i Danmarks Port, der skaber lige adgang for alle. Den rumlige disponering af pladsen sker omkring et cirkelslag,

hvor Landsoldaten fremhæves i hierarkiet, og samtidig forstærkes den aksiale forbindelse ved en chaussébelægning gennem Prinsens Port. Den overordnede disponering, der anvises, har potentiale til at skabe en samlingsplads. Dommerkomiteen er derfor mindre begejstrede for de store græsfelter, som inddeler pladsen i mindre rum og fratager muligheden for at samle mange forskellige events og rumme store forsamlinger, som f.eks. den 6. juli.

Prangervej

Ved Prangervej skabes en stibroforbindelse mellem de to dele af kurtinen, så det er muligt at gå fra kyst til kyst. Prangervej slankes, og dæmningen ændres til en spunsvæg beklædt med cortenstål, således at vejen ligesom ved Danmarks Port signalerer en bro. Det stålbeklædte gennembrud i kurtinen er markant, men i fin samklang med omgivelserne. Over stålvæggene lægges to stibroer på tværs i forskellige højder, ligesom ved Kongens Port, og skaber en vedkommende oplevelse.

Løsningen er markant og samtidig smuk og er en værdig ankomst til byen, som på én gang er historisk og nutidig.

Holstensvej

Holstens Bastion styrkes ved at genskabe 'saillant', som tydeligt referer til et militæranlæg. Voldgraven forlænges til Vesthavnsvej og bliver rekreativ historisk formidlende og kan indgå i Fredericias strategi for klimasikring. Der plantes søjleeg i mellemrummet som symbol på den forsvundne del af bastionen. Stjerne forener jernbanens flow af linjer og kobler sig på promenaden langs voldgaden og slutter kontakt med byen. Der argumenteres for, at stedets rå karakter lægger op til et aktivitetslandskab bl.a. for Ungdommens hus som udgangspunkt, hvilket følger forslagets vision om forskellige oplevelser på volden.

EGNETHED TIL ETAPEVIS REALISERING

I forslaget prioriteres en sammenhængende voldkroner fra Kongens Port til broforbindelsen over Prangervej. Fortællingen om forbindelsen fra kyst til kyst, Danmarks Port, Landsoldatpladsen, Kongens Port og løsningen ved Prangervej er med i første etape samt plantningen af hvidtjørn i glaciset. Plantningen af hvidtjørn opfatter dommerkomiteen mere som et koncept end et realistisk bud på inddragelse. De efterfølgende etaper sker efter politiske beslutninger og midler til udførelse.

Forslaget anses som robust overfor en etaperealisering, også såfremt der skulle være en anden rækkefølge af de enkelte delelementer.

ØKONOMISK ROBUSTHED OG REALISERBARHED

Den økonomiske beregning viser en fornuftig tilgang til prisniveauet for delelementerne. Dog anses Landsoldatpladsen, rampen og elevatoren for mere pristung end det anførte. Forslaget fremstår robust i forhold til den fastsatte økonomiske ramme.

SAMLET VURDERING

Forslag 3 har et stærkt helhedsgreb og en klar arkitektonisk metode med udgangspunkt i formidling. Herudover har forslaget en række smukke løsninger til porte og broer, som øger opmærksomheden omkring gennemgangene.

I udarbejdelsen af fokuspunkterne er det underspillete væsentligt, både som antydninger og som æstetiske tilføjelser, og på fornemmeste vis har forslagsstilleren forstået og mestret at skabe velkomstsituationer i en historisk, æstetisk og nutidig kontekst.

Dommerkomiteen anbefaler endvidere dialog mellem rådgiverteam og bygherrer omkring faser og realisering. Dommerkomiteen vil anbefale etableringen og realiseringen af voldfodens forskønnelse og anlæg med rampeanlæg, belysning og stiforløb samt fjernelse af p-pladser som led i første etape.

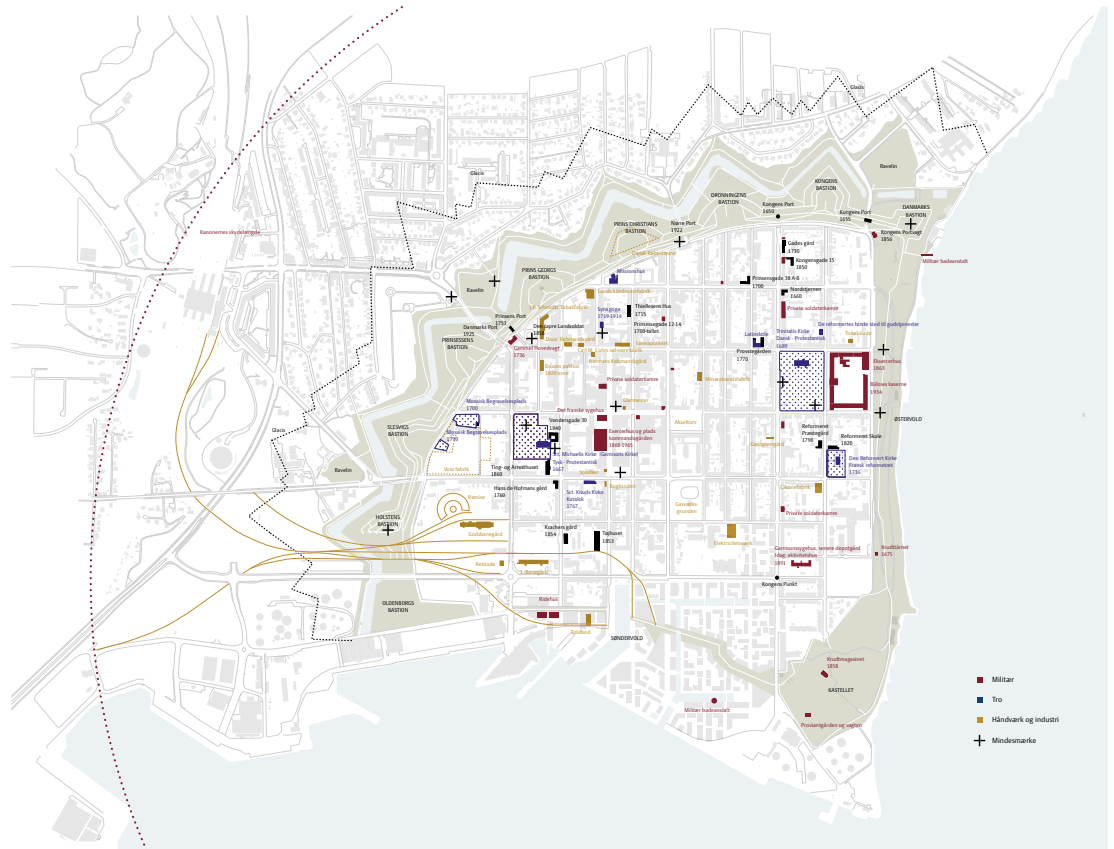
Dommerkomiteen anbefaler ligeledes, at der arbejdes videre med Kongens Port, hvad angår trafikløsning og portdesign. Dette kunne ligeledes blive en del af første etape.

Endeligt anbefaler dommerkomiteen, at der arbejdes videre med Landsoldatpladsen, således at der på dette sted opnås en mere urban karakter. Bearbejdningen af dæmningen ved Danmarks Port kunne tilsvarende blive en del af første etape.

Forslag 3 er det mest nuancerede og følsomme forslag, og også det mest gennemarbejdede, hvad angår historiske referencer og forståelse for den kulturhistoriske balance mellem restaurering og nytænkning, og er det forslag, der bedst lever op til bedømmelseskriterierne. På den baggrund har en samlet dommerkomitee udpeget dette forslag som vinder af arkitektkonkurrencen.

Helhedsplan Fredericia Vold

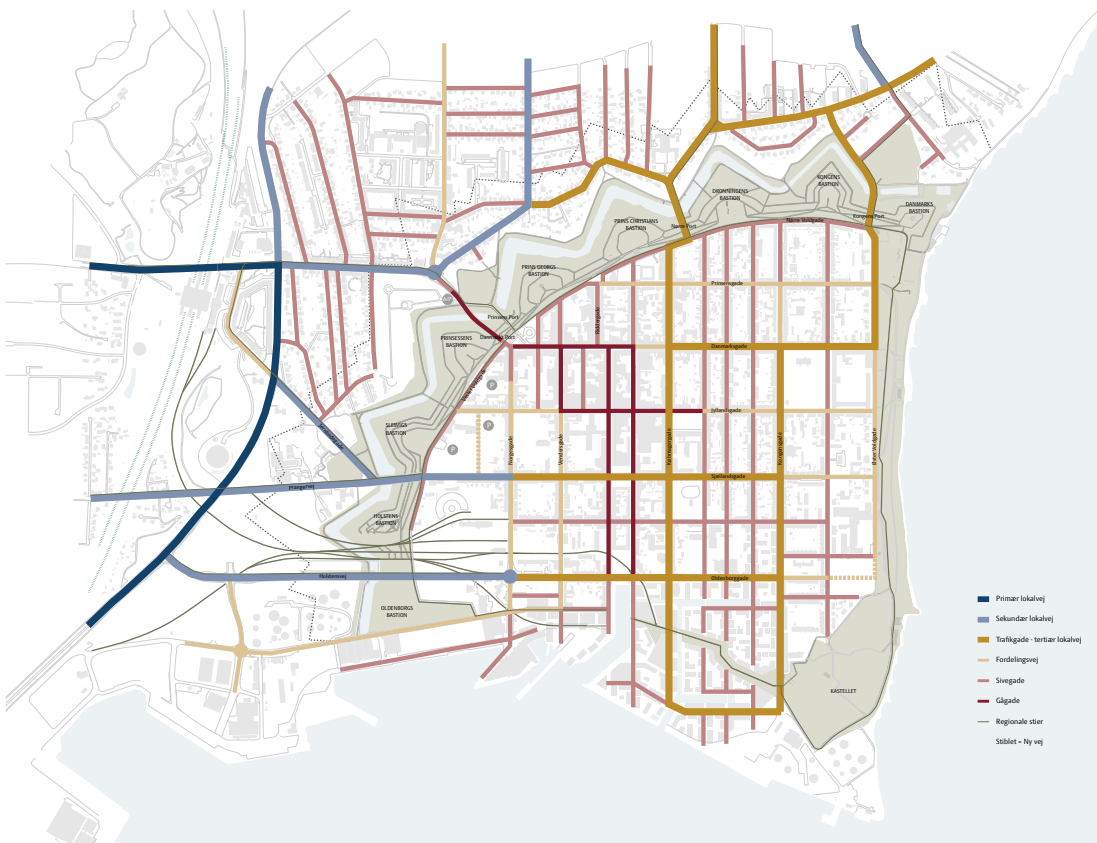
Byens Grundlov

Landskab

Stinetværk

Trafikstruktur og parkering

Boardwalk ved Dronningens Bastion

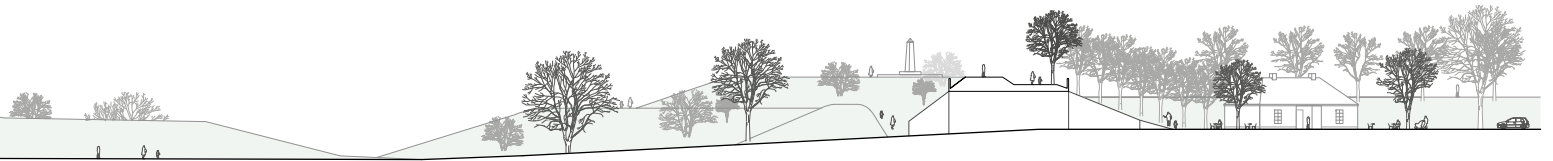
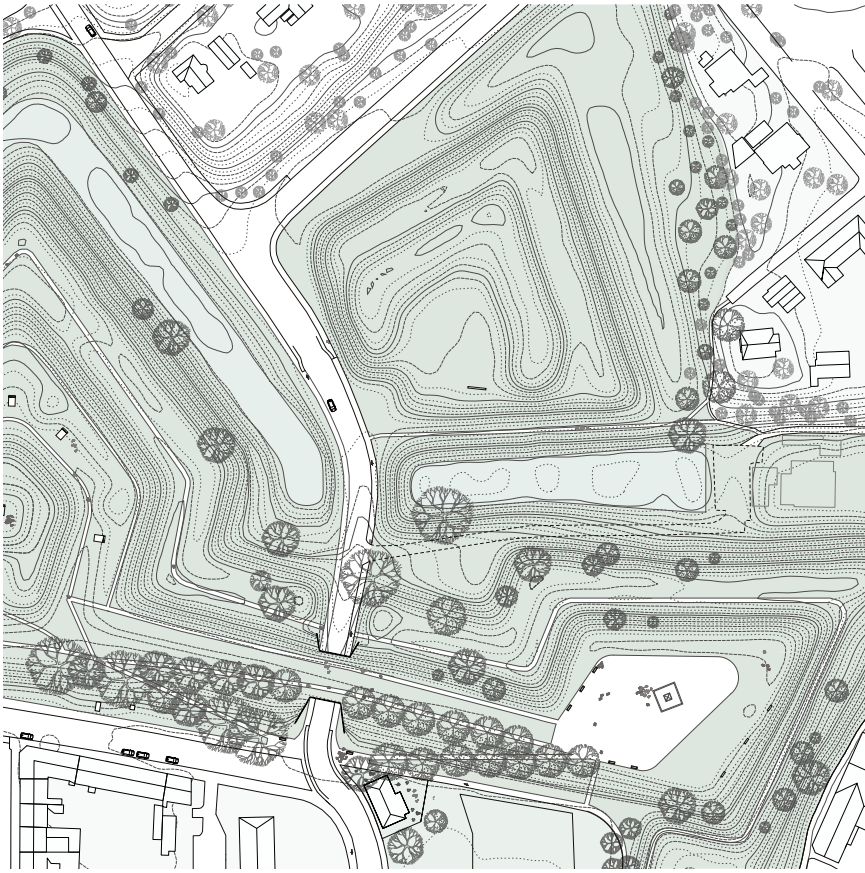
Ophold og formidling forenes i en fortolkning af kanonbricksen

"Porten" i Kongens Akse

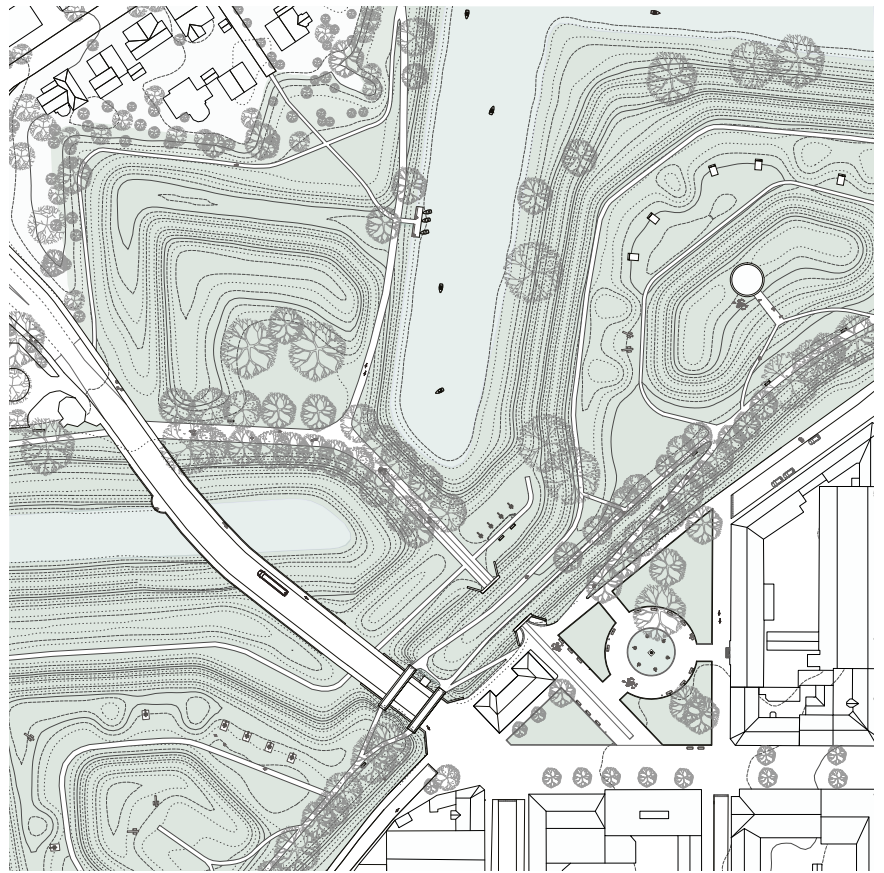
Landsoldatpladsen

Kongens Port og Kongens Portvagt

Eksisterende forhold

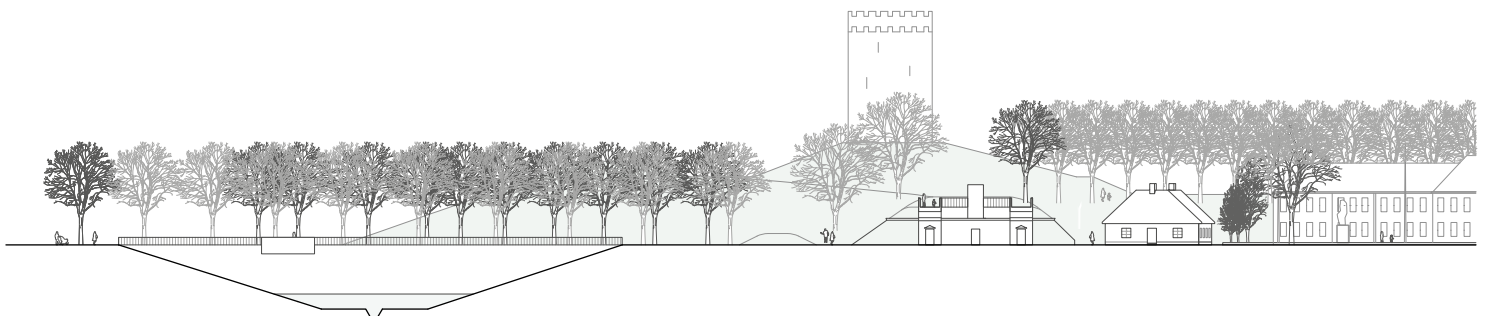

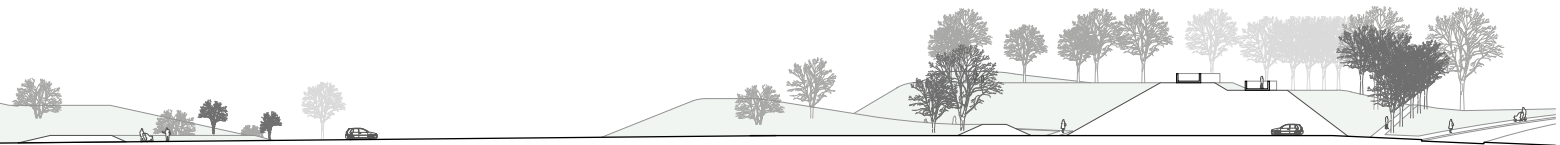
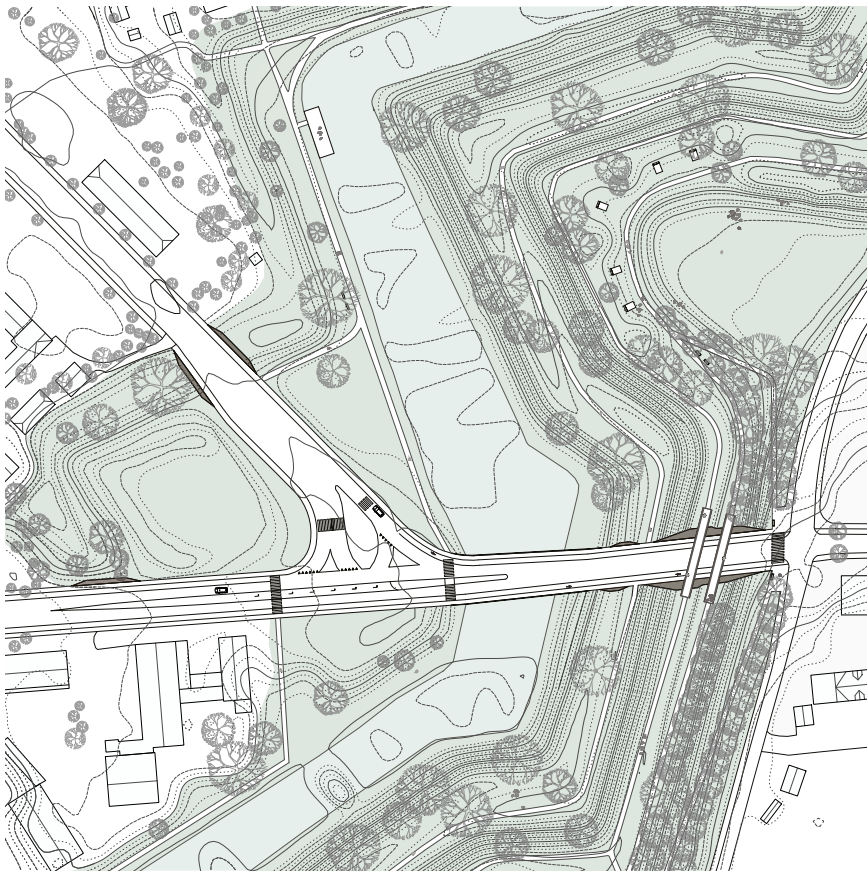

Eksisterende forhold

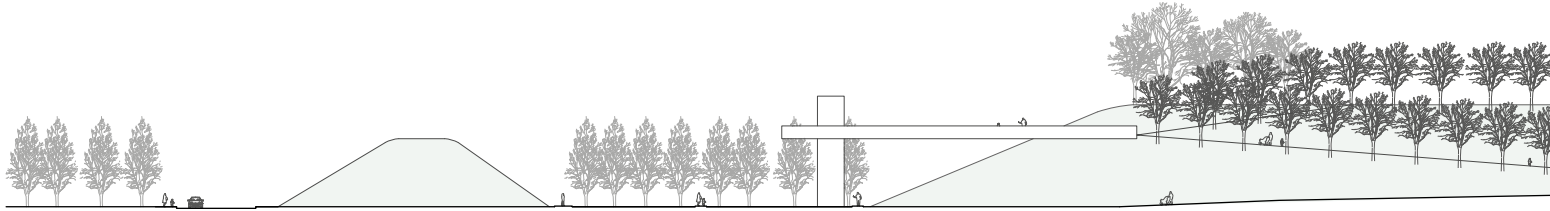
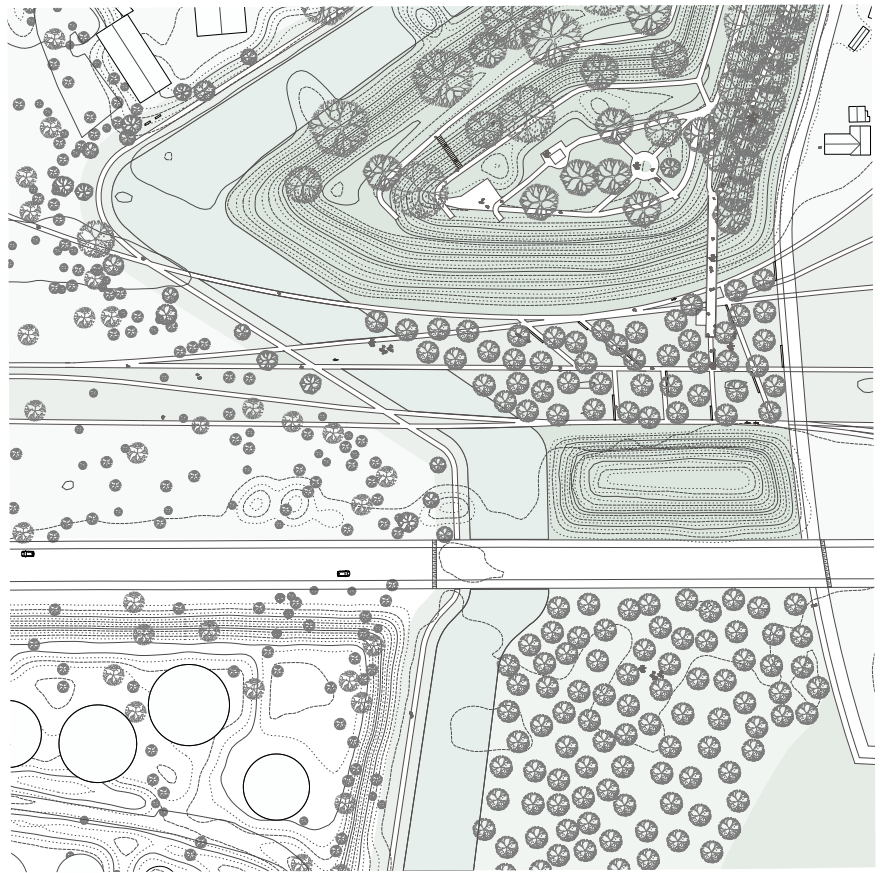
Danmarks Port

Eksisterende forhold

Prangervej

Aktivitetsskabet i baneterrænet
ved Holstens Bastion

Eksisterende forhold

FORSLAG **1** 27134
VOLDENS FORTÆLLINGER

TEAM ARKITEKT KRISTINE JENSENS TEGNESTUE

TOTALRÅDGIVER, OPHAVSRET

ARKITEKT KRISTINE JENSENS TEGNESTUE

Kristine Jensen (indehaver, arkitekt ph.d, MAA og MDL), Line Krath (ass. partner, arkitekt MAA),
Birthe Urup Nygaard (arkitekt MAA, adjunkt), Mette Bonde Romme (arkitekt MAA), Anne Søby (Ba.arch)
Mathias Bæktoft Bentzen, Thomas Vesterbæk (cand.mag.art.), Bente Ulrikke Weinreich

UNDERRÅDGIVER

NIRAS A/S

Lars Lund, teamchef Planlægning og Landskab, Christina Schouby Pontoppidan Arkitekt,
Lone Krogsgaard, laborant, Henrik Lehmann Jørgensen, civilingeniør

UNDERRÅDGIVER

NORRØN APS

Poul Høilund D. Cruise (partner arkitekt MAA), Anna Maria Indrio, (partner arkitekt MAA),
Marco Berentz, (partner arkitekt MAA) Rune Wriedt (Ba.arch), Sandra Sarkunaite

HELHEDSPLAN – VISION OG HOVEDKONCEPT

Forslaget har et rendyrket og klassisk præg, og fremhæver volden som et sluttet grønt cirkelslag som planlagt i 1600-tallet. Dette er således et af de forslag, der på mange måder går længst for at fremstå historisk.

Forslaget har en forførende og enkel strategisk tænkning, som leder til nogle stærke guidelines for helhedsplanen. Trods dette er der en række forhold, som gør forslaget vanskeligt at gennemføre i dommerkomiteens vurdering.

Ravelinerne reetableres, og også Dronningens Bastion foreslås reetableret og bygget op på ny, for at volden kan stå frem som det magtfulde militære anlæg, som det var tænkt og bygget. Genopbygningen af Dronningens Bastion har dommerkomiteen dog fundet vanskelig at gennemføre, både hvad angår gældende fredningsudfordringer, samt hvad angår økonomi og drift.

HELHEDSPLAN – LANDSKAB

Forslaget illustrerer beplantning af en træække langs voldfoden på indersiden af byen. Dette strammer cirkelslaget op og skaber et landskabeligt defineret og belagt rum mellem cirkelslaget og volden, men dommerkomiteen har ikke fundet det hensigtsmæssigt eller ønskeligt at

plante foran de eksisterende bygninger og facader og mener, at det kan sløre sammenhængen mellem byen og volden som sammenhængende anlæg.

Derimod er dommerkomiteen meget positiv overfor idéen om at plante alléer langs Oldenborggade og Kongensgade for at markere deres vigtighed i voldens geometriske udgangspunkt. Geometrien som rettesnor bliver dog vanskelig at følge ved opretningen af Prangervej, som derved ikke længere naturligt knytter sig til de nuværende veje. Her viser forslagens anvendelse af geometrien sig som et næsten fortænkt system, som ikke har rod i den oplevede kvalitet i øjenhøjde, men muligvis kun vil kunne opleves på et kort.

Voldgraven bearbejdes flere steder, blandt andet ved Danmarks Port, hvor dæmningen ændres til en kørebros, så voldgraven kan føres igennem. Herudover illustreres det også, hvordan fjernelsen af vandværksbygningen ved Danmarks Bastion, og reetableringen af voldgraven på dette sted kan skabe en meget ren landskabelig overgang mellem voldanlæg og strand.

Begge forslag er smukke, om end i den dyrere ende i relation til realisering. Men begge forhold har klart udgangspunkt i helhedsplanen.

Forslaget har et stærkt helhedskoncept, hvad angår stisystemet. Der foreslås en voldkronesti på toppen, som gennemføres med elegante stibroer over de nuværende genembrydninger og anlagt i et symmetrisk stramt og repeterende system rundt om hver bastion. Kronestien skal belyses med lave pullerter, hvilket dommerkomiteen mener vil være en god ide. Kronestien foreslås dog flankeret af en træække, hvilket dommerkomiteen er usikker på vil kunne gennemføres grundet fredningen.

Der anlægges endvidere en ny sti langs voldgraven som endnu et stærkt arkitektonisk greb med stor konsekvens og enkelhed over sig – men med samme udfordring, hvad angår beplantningen langs Kronestien og fredningen af anlægget.

Endelig plantes der hvidtjørn på glaciset, ikke hvor det historisk har været, men som et arkitektonisk motiv.

FOKUSPUNKTERNE

Forslagsstiller tolker volden som en samlet geometrisk form, der tydeliggør klare raveliner, tydelige voldgrave, overskuelige stisystemer og entydige porte mellem indre og ydre by.

De fire fokuspunkter fremhæves alle ved at forstærke den militærhistoriske fortælling og styrke helhedsoplevelsen af fæstningsanlægget.

Kongens Port

Ved Kongens Port videreføres Kronestien over passagen mellem de to bastioner ved en enkel cortenstål-brokonstruktion.

Beplantningen ryddes på Danmarks Bastion, dels for at fremhæve den geometriske form, og dels for at Kronestiens forløb kulminerer i et spektakulært kig ud over Lillebælt.

Ved Kongens Portvagt omdannes voldfodstiens cirkelslag til en granitbelagt torveplads med shared space. I et overbevisende greb favner granitfladen Portvagten og iscenesætter den som en historisk bygning.

Den rumlige disponering er enkel, og ved indlagt plug-and-play er det nemt at afholde arrangementer, koncerter teater, markedsdage m.m. I selve Kongens Portvagt foreslås et kombineret udstillings- og kaffested med udeservering.

Med forslaget skabes et nyt sted i byen, som trækker opmærksomheden mod Kongens Port og Danmarks Bastion som et vigtigt punkt i historiefortællingen. Cirkelslagets granitbelægning understreger overgangen mellem vold og by. Dommerkomiteen er dog tvivlende overfor

den foreslåede løsning med shared space på netop dette sted.

Danmarks Port

Ved indgangen til Danmarks Port omlægges vejforløbet, og der anlægges en kørebro over voldgravens reetablerede form. Voldens geometri forstærkes og styrker forslagens ambition om en samlet geometrisk form, hvor man ved ankomsten møder fæstningsværket igen.

På pladsen ved Landsoldaten og Hovedvagten trækkes belægningen helt ud til facaderne, og der skabes et urbant rum som en del af voldfodens cirkelslag.

Selv om forslaget viser en uformel og sympatisk tolkning af Landsoldaten, hvor den rumlige disponering bevist ikke stiller den i centrum, men på en slagmark ved de viste bakkeformationer af mos og græs i amøbeformer, virker de upræcise former fremmede og underbygger ikke pladsens rumlige potentiale som møde mellem vold og by. Prinsens Port fremhæves ikke som en central figur, da den viste sigtelinje er svær at opdage i bevægelsen ud af porten.

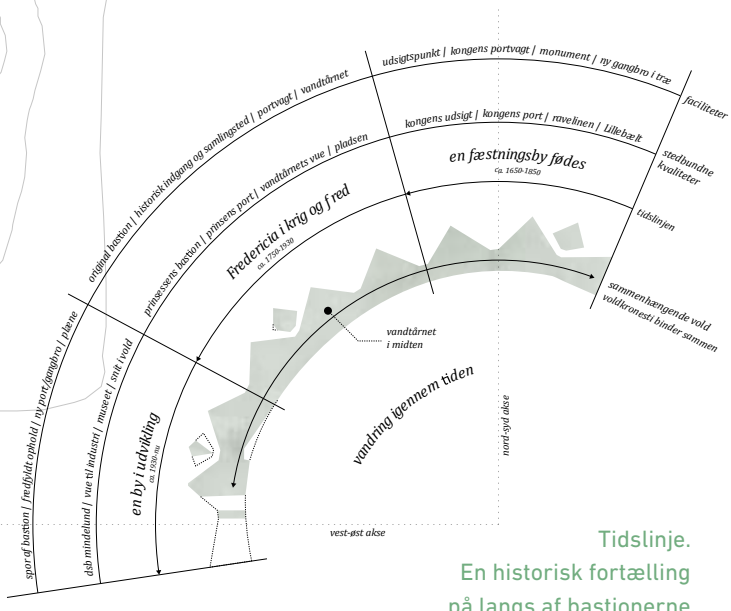
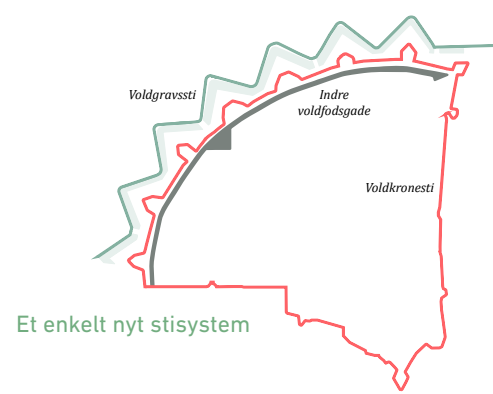
Prangervej og Holstensvej

De andre markante indgange til byen ved Prangervej og Holstensvej er enkelt løst som svævende stibroer og ved skærpelse af de geometriske former på volden for en genskabelse af det militære anlæg. Genskabelsen indebærer også en radikal ændring af vejføringen, hvor Prangervej drejes mod syd og ikke fortsætter i et lige forløb ind i byen. Dommerkomiteen har været optaget af de kvaliteter og den merværdi, som den historiske fortælling skaber ved de nye tiltag. Den radikale ændring af vejføringen af Prangervej skaber dog ikke merværdi, men er snarere postuleret, da den tunge trafik gennem byen afkobles og uhenigtsmæssigt ledes en omvej.

Stibroen over Holstensvej er et flot motiv, men det vækker undren, om destinationen til en blind ende vil være interessant nok til at færdes der.

EGNETHED TIL ETAPEVIS REALISERING

Det foreslås, at udbygningen deles i to etaper, hvor første etape har fokus på rydningen og på voldens skarpe profiler. Det arkitektoniske værk – en samlet geometrisk form, der tydeliggør klare raveliner, tydelige voldgrave, overskuelige stisystemer – færdiggøres først. I anden etape laves pladsmønstrene ved Prinsens Port, Hovedvagtens Port ved Landsoldaten og ved Kongens Port. Forslaget anses som robust overfor en etaperealisering, også såfremt der skulle være en anden rækkefølge af de enkelte delelementer.

Geometrisk centrum og allébeplantning.

Tidslinje.
En historisk fortælling på langs af bastionerne

ØKONOMISK ROBUSTHED OG REALISERBARHED

I den økonomiske beregning er der en del usikkerheder omkring poster, som er vigtige for forslaget, men som ikke umiddelbart fremgår af overslaget. Blandt andet er opretningen af Dronningens Bastion ikke beregnet, og voldfodens cirkelslag er kun medtaget i fem meters bredde. Gangbroen ved Prangervej er beskrevet i første etape, men den væsentlige og omkostningstunge ændring af vejføringen, som er grundlag for gangbroen, er tænkt i anden etape. Der er punkter, som er finansieret via driftsmidler, og som ikke anses som realistiske.

Forslaget fremstår mindre robust i forhold til den fastsatte økonomiske ramme.

SAMLET VURDERING

Dommerkomiteen har megen sympati for tilgangen i dette forslag. Samlet fremstår helhedsplanen utrolig stærk, enkel og militaristisk konsekvent, men samtidig problematisk, idet den systemiske tænkning bliver for ufleksibel i mødet med virkeligheden.

Der savnes specielt ved Landsoldatpladsen et byrum, som overrasker, fordrer og udfordrer det moderne byliv. Fokuspunkterne fremstår alle med et højt arkitektonisk niveau og med en enkelhed, der tilpasser sig den landskabelige og historiske fortælling.

Anlægget får en klassisk parkagtig karakter, understreget af klassisk byudstyr, bænke og liggestole samt med fritstående større træer, men dommerkomiteen er ikke overbevist om, at ensartningen af voldens udtryk i dette omfang er nødvendig for at formidle en landskabelig og historisk sammenhæng.

Helhedsplan Fredericia Vold

- VOLDKRONESTI, græs 3 m.
- VOLDGRAVSTI, græs 2 m.
- INDRE VOLDFODSGADE, granit
- Forbindelse- og tilgængelighedsstier
- Eksist. gølgade

Nyt stisystem, der forbinder og formidler voldkrone, voldfod og voldgrav

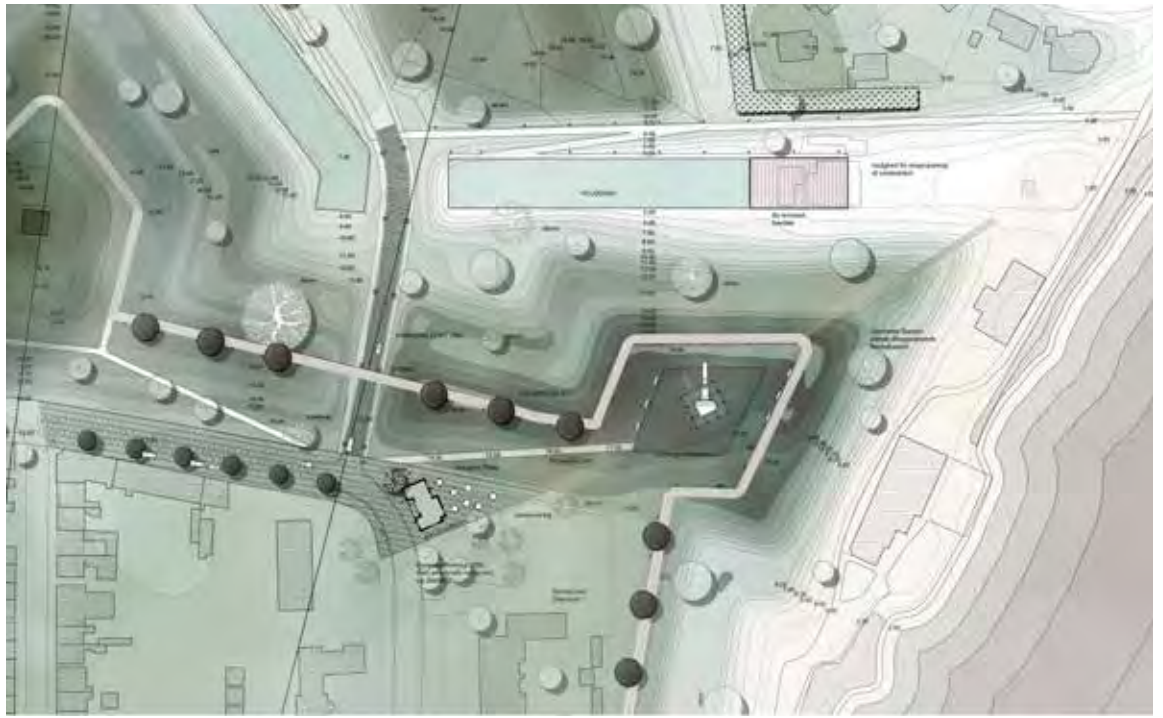
Principper for Voldkronesti, Voldgravssti og Indre Voldfodsgade

Voldkronesti
ved Dronningens Bastion

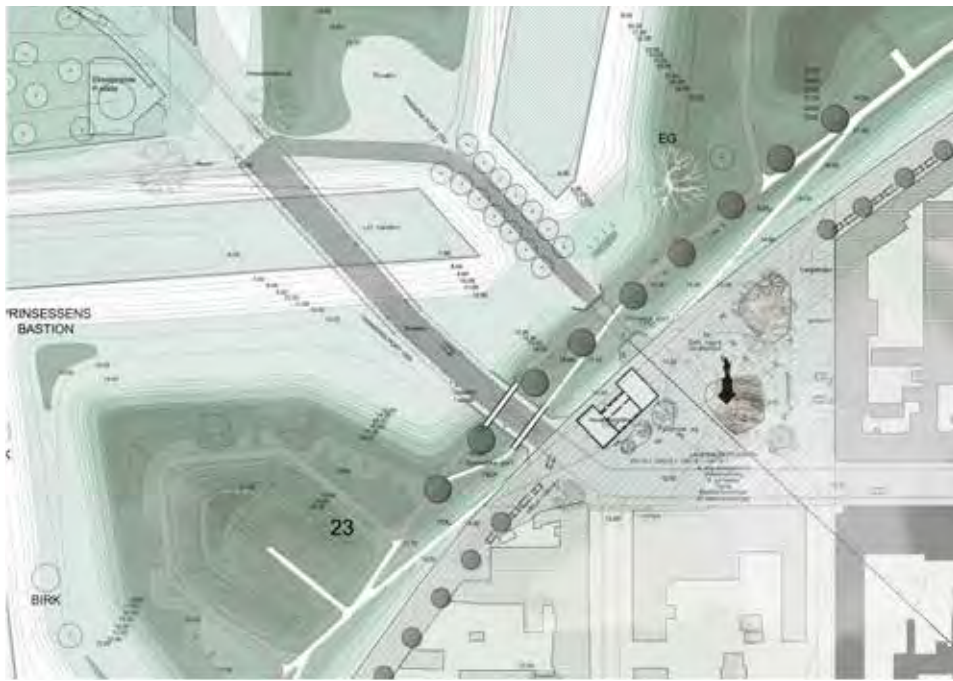
Indre Voldfodsgade og legeplads
ved Slesvigs Bastion

Voldgravsterrasse ved Danmarks Bastion

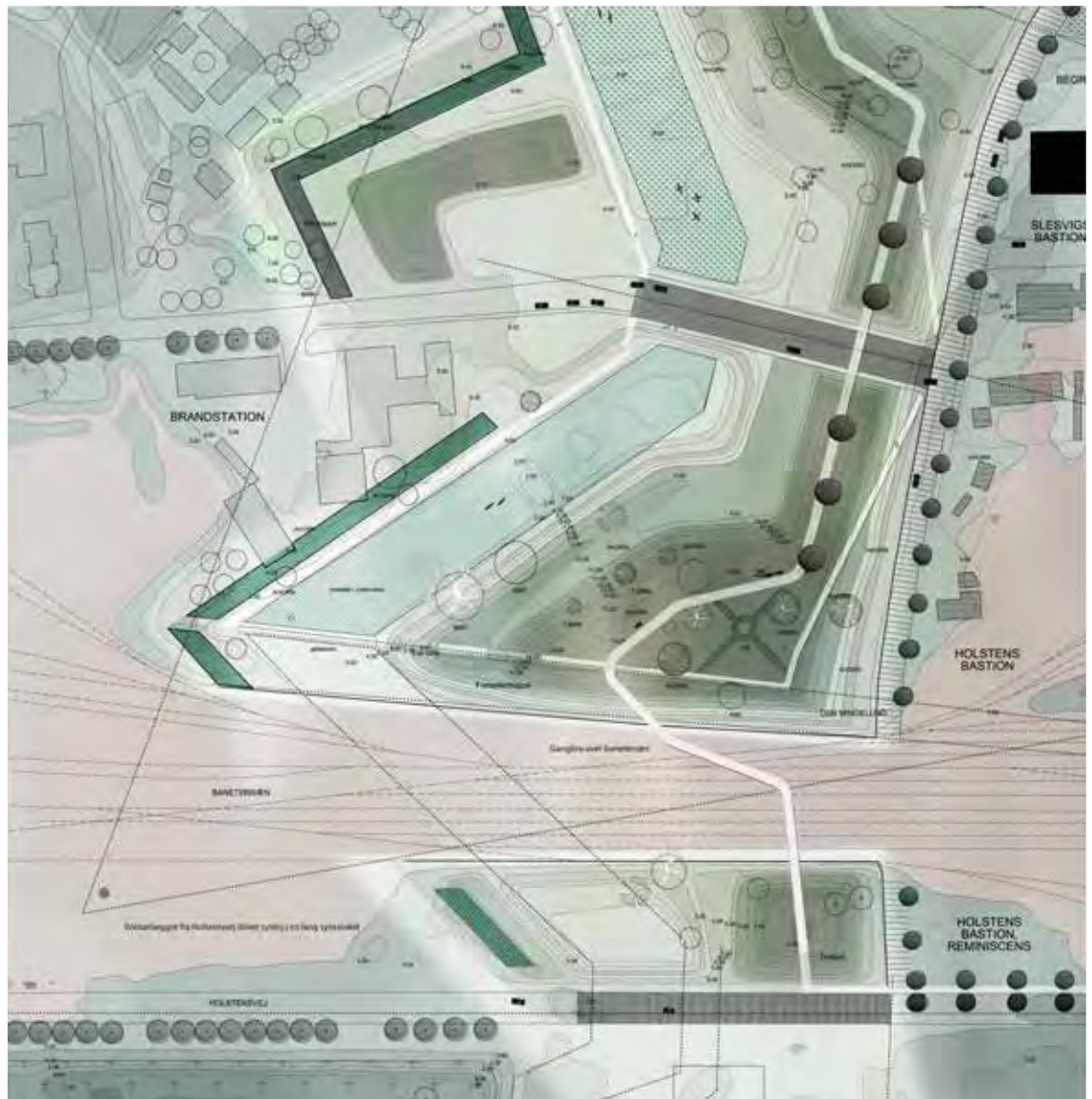
Rekonstruktion af voldgrav og ny bilbro

Landsoldatpladsen

FOKUSPUNKTER
JYLLANDS PORT
(tidligere Prangervej)
og HOLSTENSVEJ

Rekonstruktion af Holstens Bastion

FORSLAG **2** 07913
FREDERICIAF

TEAM SPEKTRUM ARKITEKTER

HOVEDRÅDGIVER, OPHAVSRET
SPEKTRUM ARKITEKTER APS

UNDERRÅDGIVER, OPHAVSRET
BOX 25 ARKITEKTER APS

UNDERRÅDGIVER
COWI A/S

HELHEDSPLAN – VISION OG HOVEDKONCEPT

Forslaget har en stærk brandingtilgang til opgaveløsningen, både i valg af helhedsplan og generel tilgang samt i løsningen af de enkelte fokuspunkter og delementer i opgaven. Der er stort fokus på historieformidlingen, med introduktionen af fire årlige events, der fejrer henholdsvis historie, sundhed/fødevarer, kunst/kultur og bevægelse/leg, samt en ganske flot strategi for visuel kommunikation. Dommerkomiteen finder dog de mange events lidt overvældende i relation til byen størrelse, selv om den generelle ambition om at sikre mange forskellige oplevelser langs volden er meget inspirerende og i tråd med, hvad dommerkomiteen også mener er den rigtige tilgang i forståelsen af voldens udvikling og brug.

Graderne i det geometriske cirkelslag markeres med cortenstål i ny belægning langs voldgaderne og bruges til at placere beplantning og byinventar i gaderummet. Geometrien bliver således synlig og et meget markant orienteringssystem i byen, men også på en måde så den i dommerkomiteens øjne bliver for styrende og markant i relation til volden. Systemet synliggør en visuel og geometrisk forbindelse mellem by og vold, men bliver samtidig en meget entydig formidlingsform, som dommerkomiteen finder noget konstrueret og muligvis i modstrid med en mere naturlig wayfinding på volden og i byen.

HELHEDSPLAN – LANDSKAB

Der etableres ny belægning og shared space langs voldfoden, hvilket igen bliver lidt for voldsomt. Dommerkomiteen er ikke overbevist om, at Fredericia har brug for flere

store belagte byrum, der skal aktiveres, men snarere at der er behov for at facilitere en mere naturlig daglig brug af byrummene på og langs volden. Dommerkomiteen er dog meget positiv overfor de såkaldte rumlefter igennem portene og gennemskæringerne af volden for at understrege oplevelsen af overgang eller gennemgang, som af praktiske årsager for at nedsætte kørselshastigheden.

De foreslåede stiforløb fungerer godt og binder hele volden sammen i en sluttet ring og oplevelse, men dommerkomiteen opfatter de store cortenstål-flader, som markerer alle indgangene, unødvendigt store og påtrængende.

FOKUSPUNKTERNE

Der introduceres et afsæt for den stærke sammenhæng i den historiske baggrund. Sammenhængen er mellem byen og volden som den fælles fysiske ramme og de nye initiativer, som bl.a. læses i de fire fokuspunkter.

Der argumenteres for, at historien synliggøres og formidles i de porte og ved de gennemskæringer, hvor man passerer volden, på en levende måde, så det taler til forskellige aldersgrupper og interesser.

Kongens Port

Ved Kongens Port synliggøres passagen gennem volden ind i fæstningsbyen. Passagen over voldgraven sker ved en stålstibro, som ligger på tværs over voldens profil og forlænger stien på voldkronen. Profilet er kantet af store stålsider, og der tilføres jord, så volden rettes op mod vejen. Stålfalderne fungerer som skilteflader og fortæller Frede-

ricias historie. I voldgaden ligger den gennemgående voldgadebelægning af beton med gentagne smalle gradbånd af stål.

Positivt er den rumlige disponering, som skaber et T-kryds, og belægningen markeres som en pladsdannelse, trafikken skal passere henover. Kongens Portvagt favnes dels af pladsdannelsens betonbelægning, og dels af græsfladen for voldens fod, hvor der placeres borde og bænke til picnic.

På trods af megen sympati for forslagens anslag fremstår overgangen mellem gennembruddet og voldgaden som et stort rum, der har svært ved at samspille skalaen og koblingen til den mindre Kongens Portvagt.

Cortenstål-båndene er mindre robuste overfor det daglige slid af forskellige typer af trafikanter og virker postulerede i fortællingen om fæstningsværket.

Danmarks Port

Danmarks Port lukkes for gennemgående trafik, og Prinsens Port fremhæves som hovedadgang for bløde trafikanter. Voldgraven genetableres, og der etableres en ny bro og vandtrappe henover volden. Lukningen af Danmarks Port indebærer en amputering af vejføringen over voldgraven og af portens fødte funktion som ankomststed. I den sammenhæng savnes der en bedre redegørelse for dette radikale valg og for omkalfatringen af indholdet i bygningen, som minder om en tivolisering.

Dommerkomiteen har diskuteret effekten af lukningen af vejføringen henover Landsoldatpladsen, og trods den sympatiske tanke om en fredeliggørelse af rummet har konklusionen været, at hverdagens flow af mennesker ikke vil kunne skabe det tilsigtede byliv.

Landsoldatpladsens sribede belægning med længderetning vinkelret på volden, og hvor bede, borde, bænke, og scene optager samme retning og indordnes i systemet, vidner på flere måder om en tvivlsom læsning af konteksten og en usikkerhed i den rumlige disponering.

Prangervej

Ved Prangervej genskabes voldens form og med samme princip som ved Kongens Port beklædes snitfladen i volden med store cortenstål-plader. I modsætning til Kongens Port er der her et fint skalasamspil mellem gennemskæringen og omgivelserne. Den lette stålbro på tværs af volden skaber sammenhæng mellem stierne på voldkronen. Der etableres en scene ved ridebanen og en teaterfunktion på den modsatte side af voldgaden.

Holstensvej

Ved Holstensvej skabes et sted for unge og for friluftsliv. Flere støttemure danner en terrassering af bastionens kanter med ramper, afsatser og grønne vertikale haver. Ved voldfoden skabes et rekreativt vådområde med vandhaver og enkelte hævdede stier. Overordnet set er viljen til den aktive by meget præsent i forslaget, og det fordrer hverdagens aktiviteter, men det er tvivlende, om netop terrassering af Slesvigs Bastion er forenelig med voldens kulturhistoriske værdi og fredningen af bastionens voldskrænt.

EGNETHED TIL ETAPEVIS REALISERING

Det foreslås, at udbygningen deles i to etaper, hvor første etape har fokus på Landsoldatpladsen, gennemskæringerne og brostierne ved Kongens Port og Prangervej, formidling og delvis rydning af voldene.

I anden etape laves omlægningen af Danmarks Port, nye trapper og stier og omlægning af voldgaderne. Forslaget anses som robust overfor en etaperealisering, også såfremt der skulle være en anden rækkefølge af de enkelte delelementer.

ØKONOMISK ROBUSTHED OG REALISERBARHED

I den økonomiske beregning fås forholdsvis mange delelementer i første fase. Mængden skaber tvivl om den arkitektoniske kvalitet og holdbarhed ved de valgte løsninger og materialer.

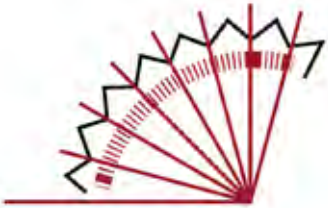
Forslaget fremstår mindre robust i forhold til den fastsatte økonomiske ramme.

SAMLET VURDERING

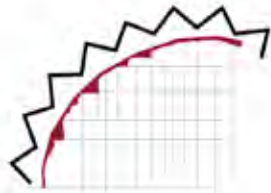
Efter dommerkomiteens vurdering er der mange positive ideer, stærke arkitektoniske overvejelser og løsninger i forslaget, men der er også arbejdet med så mange virkemidler på én gang, at volden næsten træder i baggrunden og bliver overdøvet af de mange nye tillæg. Er det nødvendigt med så mange tiltag for at formidle en spændende historisk såvel som moderne by- og voldoplevelse, eller kan mindre gøre det? Der er så at sige 'skruet (for) højt op' for musikken, og projektforslaget mangler finfølelse og forståelse for de dybere kulturhistoriske hensyn, der skal tages i denne opgave. De mange tiltag ses også i løsningerne af fokuspunkterne, hvor der mangler en stillingtagen til en hierarkisk orden, som fritstiller de historiske elementer og forenkler og nedskalerer rummene til byens skala.

Voldgade med gradlinjer fra fæstningens geometri

Fæstningens geometri

Voldgadernes rumforløb

Adgange

Et hjerte

Oplevelseszoner

Forbindelsen på langs

Voldgraven

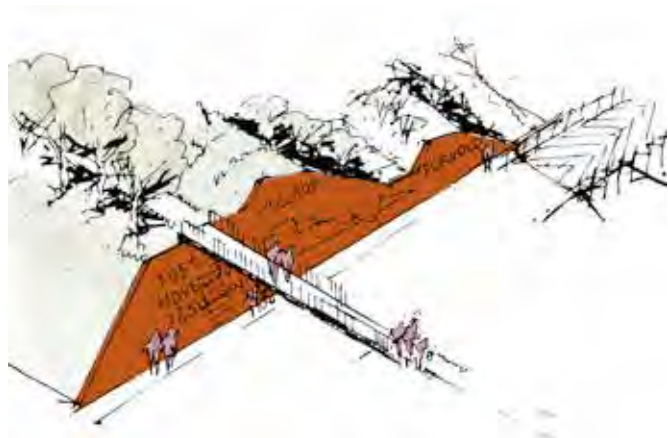
Den grønne ring

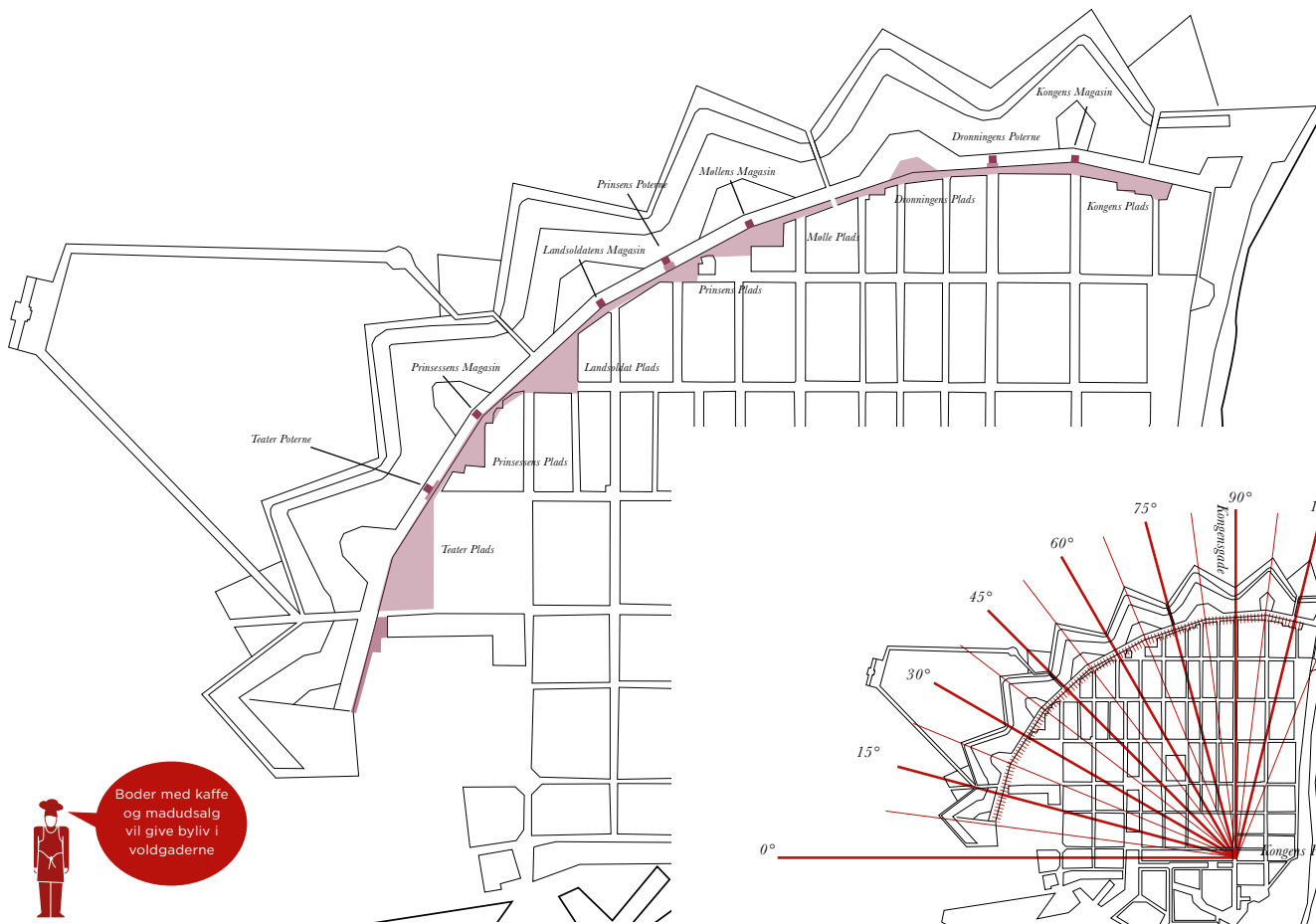
Helhedsplan Fredericia Vold

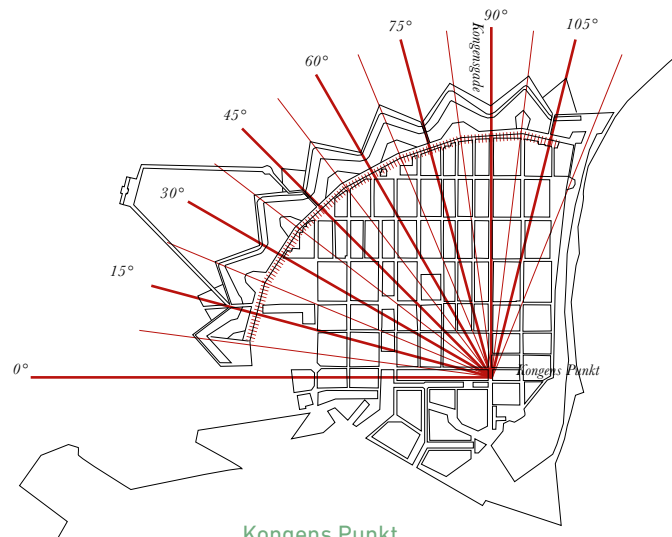
Ankomst til byen

Porte og gennemskæringer

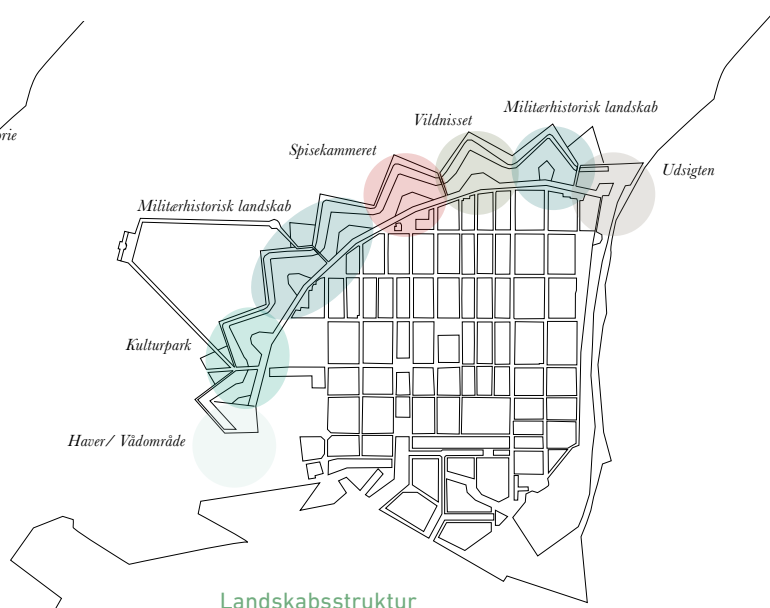
Voldgadernes forløb

Kongens Punkt

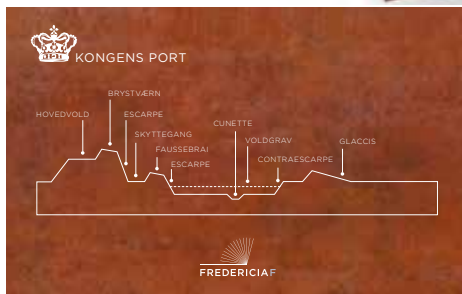
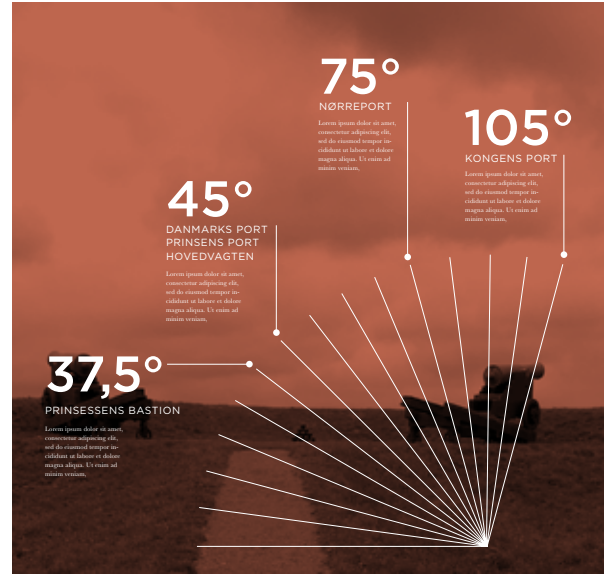
Rekreative faciliteter

Landskabsstruktur

FREDERICIA F

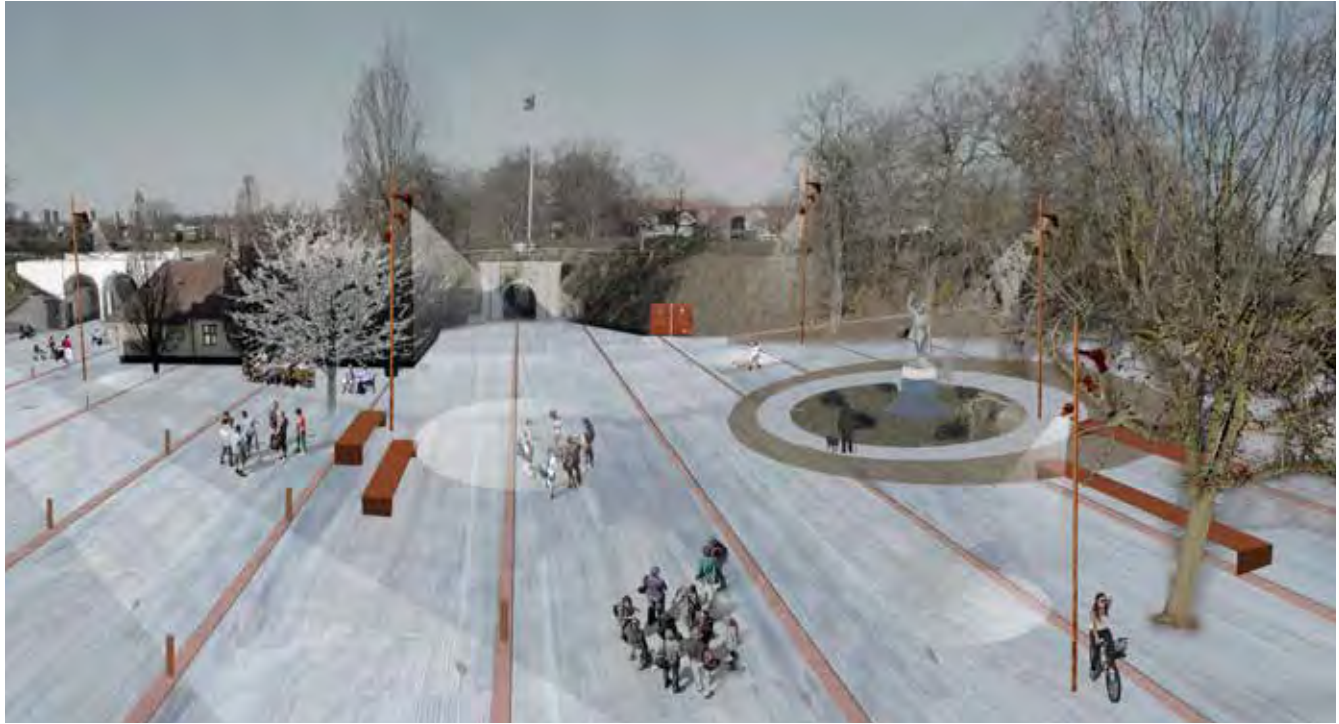

Bomærke
Formidling og wayfinding
Grafisk identitet

Voldgade ved Kongens Port

Landsoldatpladsen

FOKUSPUNKT
DANMARKS PORT

FOKUSPUNKT
PRANGERVEJ

Holstens Bastion

FOKUSPUNKT
HOLSTENSVEJ

FORSLAG **4** 75453
KRIG OG FRED

TEAM SCHØNHERR

HOVEDRÅDGIVER, OPHAVSRET
SCHØNHERR A/S

UNDERRÅDGIVER, OPHAVSRET
MOGENS MORGEN, PROFESSOR, ARKITEKT MAA

UNDERRÅDGIVER, OPHAVSRET
VIA TRAFIK RÅDGIVNING A/S

KONSULENTER
CUBO ARKITEKTER A/S

HELHEDSPLAN – VISION OG HOVEDKONCEPT

Der er tale om et relativt usentimentalt forslag, der fremhæver voldens militaristiske karakter gennem et meget bart udtryk kontrasteret af minimalistiske, moderne, men også ganske store porte. Dette forslag er det, som fælder mest af den eksisterende bevoksning og beplantning på volden.

Der ryddes en del træer på volden, mens fortterrænet og glaciset beplantes. Byparken på fortterrænet kan dog vise sig meget vanskelig at gennemføre, både i relation til fredning, men også af hensyn til borgerne i nærområdet. Langs volden foreslås en træække plantet langs voldfoden for at understrege det geometriske cirkelslag. Men plantningen sker på bekostning af fældning af de nuværende og historiske træækker på ramperne, som dommerkomiteen ikke er overbevist om, er nødvendige eller ønskelige at fælde for at formidle voldens historie og sammenhæng som anlæg.

Der er således usikkerheder forbundet med hele tilgangen, og helhedsplanens grundlæggende principper vil være i fare for at falde fra hinanden ved en nærmere bearbejdning af forslaget.

HELHEDSPLAN – LANDSKAB

Ideen om filosofgangen som en sammenhængende stiforbindelse langs voldfoden er en rigtig god idé, men træær-

ken skaber en rumlig adskillelse mellem voldfoden og byen fremfor en blødere overgang. Trærækken er således også fremmed rent historisk.

Det rene og bare udtryk kontrasteres af vildhed ved Dronningens Bastion, og dette er forholdsvis realistisk. Der plantes alléer langs Vesterbrogade, Oldenborggade og Kongensgade for at markere det geometriske midtpunkt, samt ankomsten fra banegården. Dette er elementer, som dommerkomiteen finder meget interessant, og elementerne fremhæver på en fin måde både sammenhængen med byen og det vigtige historiske udgangspunkt for voldens geometri.

Der foreslås såkaldte rumfelter eller belægninger ved indgangene gennem volden, hvilket dommerkomiteen mener er en god idé.

Portene er meget markante og flot illustrerede. Der etableres et nyt rum på toppen, som kan blive et spændende udsigtsrum. Fremfor at arbejde med forskellige udtryk ved hver gennemgang arbejder forslaget med den samme porttilgang og oplevelse hvert sted, og skaber således en genkendelighed på tværs. Dog mener dommerkomiteen, at portene vil være meget dominerende og store, når de opleves på tværs eller set over 'x'. Eftersom tegningerne/illustrationerne 'forkorter' den visuelle fremtræden, da de er illustreret ret på og lige forfra, er dommerko-

miteen overbevist om, at portene i realiteten kan have karakter af 'tunneller' oplevet fra siden, når man bevæger sig på volden, samt når man går igennem dem, hvilket ikke vil være ønskeligt.

Forslaget har som det eneste illustreret en udbygning af Voss-grunden og foreslår også etablering af P-hus på grunden. Selv om Voss-grunden indeholder åbenlyse muligheder for både bebyggelse og parkering, kan dommerkomiteen ikke inkludere dette i en reel parkeringsstrategi, da dette kræver disponering på ikke-kommunal ejendom.

FOKUSPUNKTERNE

I forslaget arbejder man med fæstningsanlægget som byens stærkeste fortælling, og i tolkningen ønsker forslagsstilleren en nutidig kontekst, som ikke er museal eller rekonstrueret. Samme forståelse optræder i de foreslåede fokuspunkter.

Løsningen af Kongens Port og af Prangervej er to markante porte i cortenstål formet som samme element men blot vendt i forhold til stedets muligheder, dvs. på langs og på tværs af voldanlægget. I begge porte er der lys i selve portåbningen, og portens gulv er et rumlefelt af granit. Ved passagen henover broerne er det muligt at gøre ophold, da broernes sider markerer pladsdannelser med grusflader. Et interessant motiv, som skaber unikke udsigtsplatforme.

Kongens Port

Ved Kongens Port går porten på tværs af voldens længderetning, således at volden løber af på portens sider. Det er dommerkomiteens opfattelse, at denne løsning gør porten for markant til stedets landskabelige kontekst, og den har svært ved at spille skalaen til voldens volumen. Fra filosofgangen vil det minde om et bygningsværk, der genbærer volden.

Forslaget skal roses for at inddrage Kongens Portvagt som del af voldens filosofgang, hvor belægningen omslutter og skaber en pladsdannelse, og for at sikre overskuelighed ved en T-krydsløsning.

Danmarks Bastion ryddes for beplantning, og den storslåede udsigt genskabes. Bastionen rettes op, og grusfladen omkring Lundings statue omkranses af en ramme, som følger bastionens form. Statuen iscenesættes på ny og bliver et attraktivt sted for fortællingen på netop dette sted.

Ved Prangervej vendes porten, går i voldens længderetning og bliver en næsten fyrre meter lang passage. Også her er det dommerkomiteens opfattelse, at porten bliver

for markant i forhold til konteksten, voldens egenart og kulturarv.

Danmarks Port

Løsningen af Landsoldatpladsen fremstår for dommerne som enkel, sublim og med en præcis rumlig disponering. Det er opfattelsen, at pladsen i sin udformning skaber en historisk formidling, som fremhæver både Landsoldaten og Prinsens Port og samtidig sikrer en fremtidig brug af pladsen til store arrangementer.

En ensartet belægning af brosten spænder ud til pladsens facader, og en stor hævet græsflade formet som en cirkel centrerer Landsoldaten på en underspillet facon. Cirkelens kant sammen med Hovedvagtens endefacade accentuerer Prinsens Port, og samtidig er granitkanten pladsens bæk for det uformelle møde. Omkring cirklen er der fri bevægelse. Pladsens store fritstående træer bevares.

Ankomsten gennem Prinsens Port forbeholdes gående, hvilket understreges ved, at chaussébelægningen trækkes ud til stiens kant ved den nordlige gennemgang. Stien starter ved rundkørslen, og en ny brolagt sti føres over glaciset og ravelinen og fanger den eksisterende vejføring gennem porten. Den nye del af vejføringen anses som problematisk i forhold til fredningsbestemmelserne.

Holstensvej

Ved Holstensvej træder fæstningsanlægget tydeligt frem mod den højt liggende mindepark. Voldens skråninger renses for beplantning og rettes op for at fuldende voldens cirkelslag. Der antydes et vandelement som fortællingen om overgangen til fæstningsbyen og som en velkomst, der kan opfattes i fart som bilist.

EGNETHED TIL ETAPEVIS REALISERING

Forslaget inddeles i fem etaper, hvor f.eks. første etape har fokus på rydning af træer og øvrig beplantning på volde og raveliner, opretning af udvalgte skråninger, forslaget til Kongens Port samt generelt inventar, belysning og skiltning på volden. Anden etape er porten ved Prangervej og byparken, og tredje etape er Landsoldatpladsen og Danmarks Port. Forslaget har medtaget 1 års drift og pleje i første etape, hvilket også henviser til vigtigheden af, at plejen har direkte indflydelse på det arkitektoniske udtryk, hvor de forskellige realistiske plejeniveauer bestemmer voldens fremtidige form.

Forslaget anses som robust overfor en etaperealisering, også såfremt der skulle være en anden rækkefølge af de enkelte delelementer.

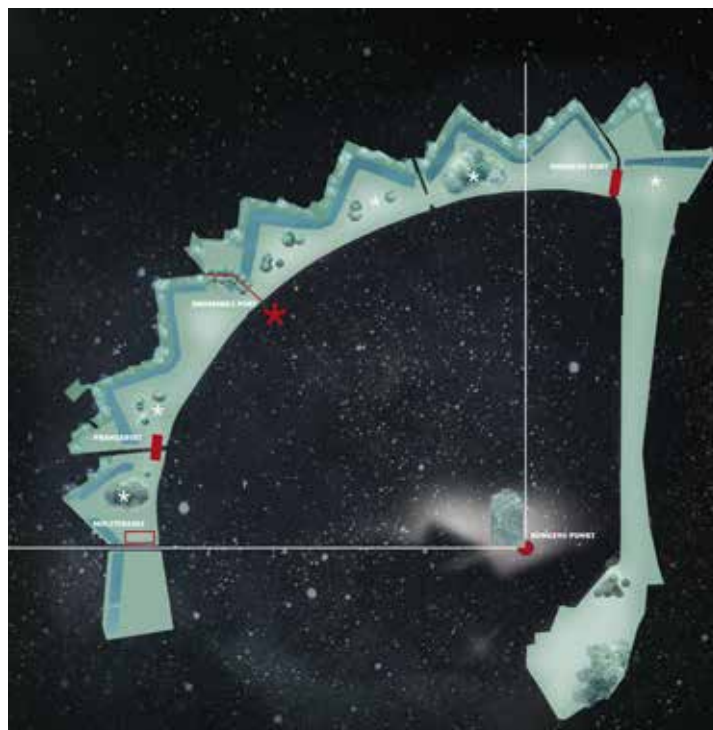
ØKONOMISK ROBUSTHED OG REALISERBARHED

Den økonomiske beregning er detaljeret og viser en fornuftig tilgang til prisniveau for delementerne. Forslaget fremstår robust i forhold til den fastsatte økonomiske ramme.

SAMLET VURDERING

Trods denne manglende robusthed i helhedsgrebet rummer forslaget stærke løsninger af fokuspunkterne. Særligt Landsoldatpladsens rolige flade og samlende cirkelslag er enkel og overbevisende i sin arkitektur. Sammenfattende har forslaget en skarphed, som har skabt en del diskussioner i dommerkomiteen, ved både at fascinere med en næsten fandanivoldsk råhed og klarhed, men også ved at vise sig problematisk grundet sit ikke-kompromitterende udtryk.

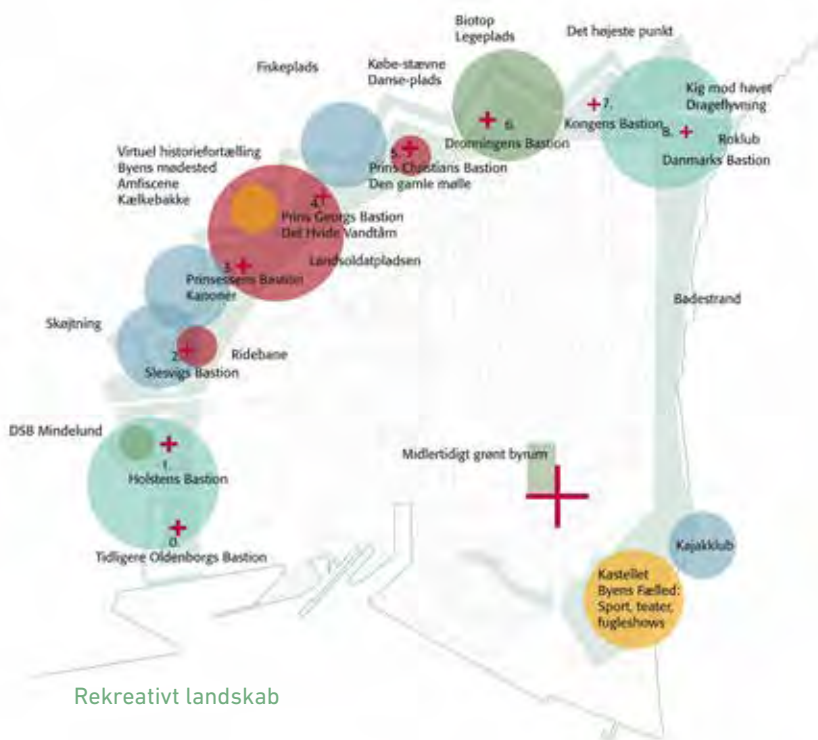
Det, der således er forslagets styrke, gør samtidig forslaget for kontrastfyldt og vanskeligt at gennemføre som illustreret.

Kongens punkt og lysstrategi

Filosofgangen, volden og byparken

Rekreativt landskab

Helhedsplan Fredericia Vold

Etablering af Filosofgangen og plantning af nye træer

Guidelines: Landskabet

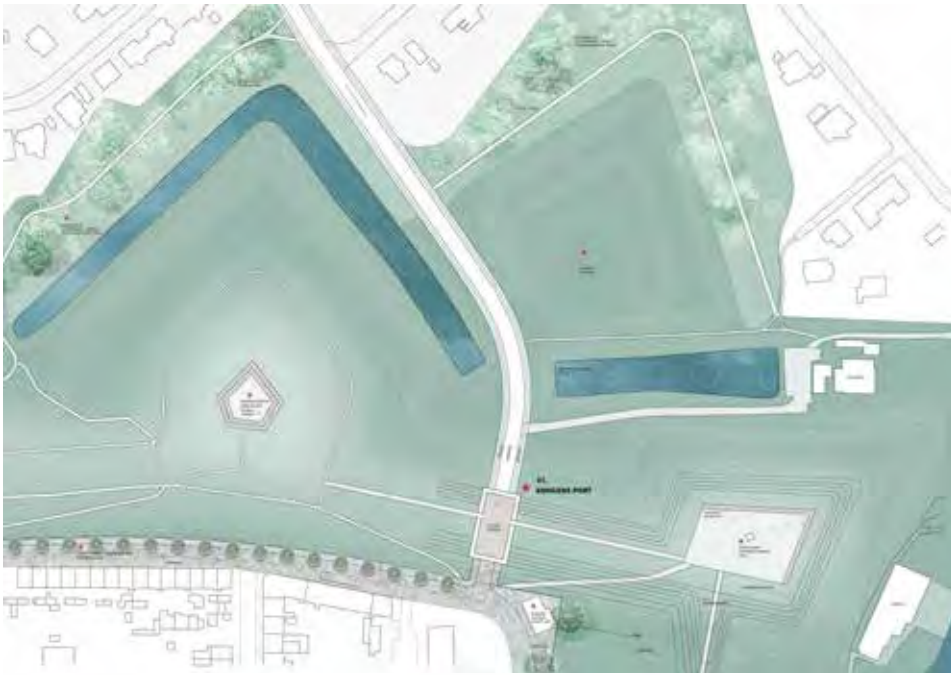
Udformning af voldfoden

Guidelines: Sigtelinjer

Voldpassager med rumlefler

Ankomst via Kongens Port

Landsoldatpladsen

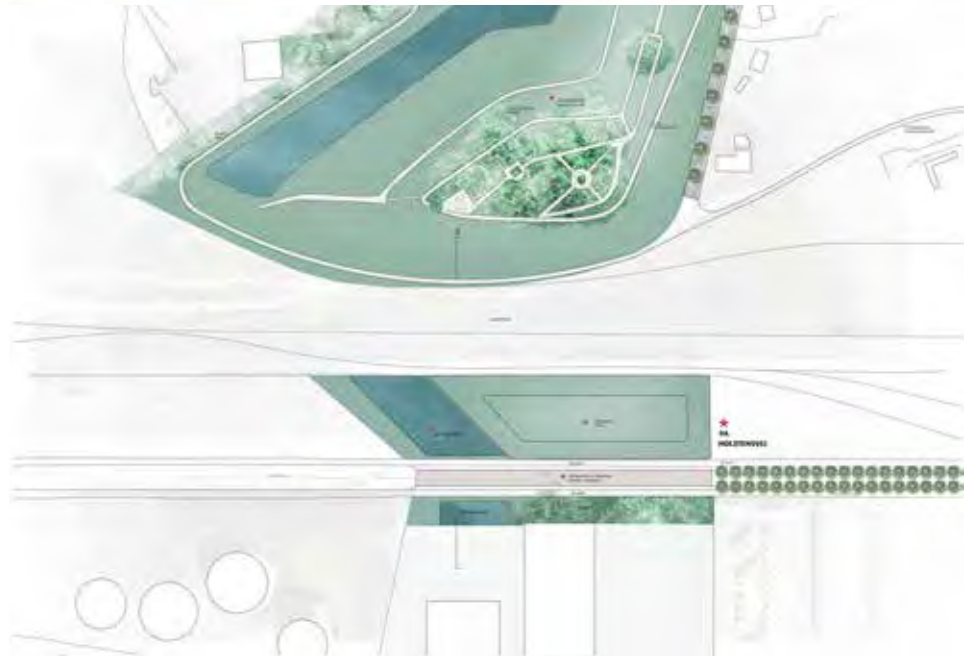
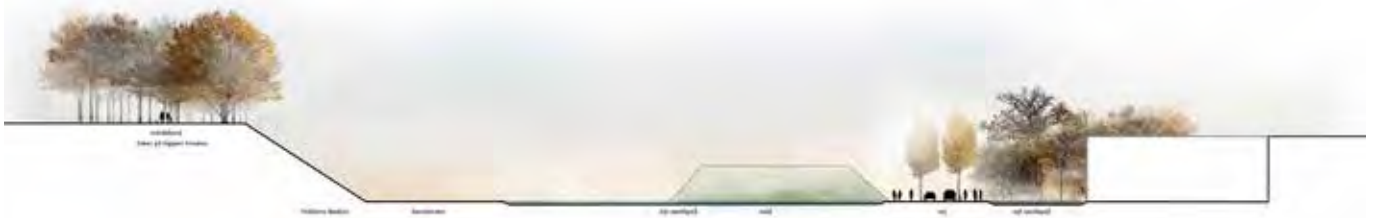
FOKUSPUNKT
DANMARKS PORT

Ankomst fra
Prangervej

Ankomst fra Holstensvej

FOKUSPUNKT
HOLSTENSVEJ

FORSLAG **5** 43351
LYS OVER FREDERICIA

TEAM HENNING LARSEN ARCHITECTS

TOTALRÅDGIVER, OPHAVSRET
HENNING LARSEN ARCHITECTS A/S

UNDERRÅDGIVER
KONGSHAUG & SØN

UNDERRÅDGIVER
EKJ RÅDGIVENDE INGENIØRER A/S

UNDERRÅDGIVER
2+1 IDÉBUREAU

HELHEDSPLAN – VISION OG HOVEDKONCEPT

Forslagets helhedsgreb har karakter af ornamentik snare end en rumlig arkitektonisk og landskabelig bearbejdning af volden og dens sammenhæng med byen. Der arbejdes med kunst og en række nye elementer, som skal skabe opmærksomhed på særlige steder.

En blodrød sti kobler alle bastioner sammen i et loop, som dog ikke inkluderer Øster Vold og Kastellet, som de øvrige forslag arbejder med. Den blodrøde sti er dog i sig selv en udfordring i dommerkomiteens vurdering, og vil angiveligt skabe udfordringer i kulturarvssammenhæng. Eftersom dette er et væsentligt hovedgreb, fremstår forslaget ikke overbevisende.

På et overordnet niveau repræsenterer forslaget også en vis forvirring i relation til hierarki og formidling, idet de nye elementer, som volden tilføres flere steder, konkurrerer med de historiske elementer. Et eksempel på dette er, når der placeres en trappe lige ved siden af Prinsens Port, eller når en stor rød cirkel griber ud i akse fra porten ud på Landsoldatpladsen. I sådanne situationer bliver de nye elementer anmassende og måske endda ødelæggende for den historiske fortælling på hvert enkelt sted, som dermed kan være i fare for at miste sin autentiske eller oprindelige karakter.

HELHEDSPLAN – LANDSKAB

Forslaget illustrerer en omvendt landskabsstrategi. Der, hvor der er vild natur, er det mest naturligt at åbne op, som ved Danmarks Bastion, og tilgangen virker næsten i

modstrid med det ønskelige på dette militærhistorisk vigtige sted. Den blodrøde sti flankeres af skilte og fortællinger, som i stil og farve kan virke næsten gammeldags og anmassende i deres udsendende og størrelse.

Det stærkeste i dette forslag er de mange ideer til lysætning, og anvendelse af interaktive elementer, som understreger og formidler en vigtig historie og sted. Dette vil muligvis kunne skabe et særligt tilløbsstykke og have en attraktionsværdi i sig selv. Men etableringen af nye fyrtårne på volden for at lyse på kryds og tværs i en ufuldendt 'David-stjerne-formation' vil næppe være muligt af kulturhistoriske hensyn.

FOKUSPUNKTERNE

Forslagsstiller indleder med, at det er i samspillet mellem arkitektur, formidling og lys, at landskabet åbner op, lader historien leve og lege og byder velkommen i nye byrum, hvor historie og fremtid smelter sammen. Overordnet en sympatisk vision, som til dels gør sig gældende på et helhedsplanniveau.

I eksemplificeringen af de nye byrum/fokuspunkter, som skal byde velkommen, er der imidlertid en række aspekter af forslaget, som er svagt belyst. Forslaget er udelukkende udarbejdet på et helhedsplanniveau og ikke kvalificeret i detaljen i udarbejdelsen af fokuspunkterne. Tekstbeskrivelse af fokuspunkterne er helt udeladt.

Den mangelfulde bearbejdning gør det svært at konkludere på sammenhængen mellem helhedsplanen og fokuspunkterne og på punkternes detaljering.

Der introduceres ens portmotiver ved alle fokuspunkter-nes overgange i form af en rød betonbelægning, som ned-fældes i asfalten. Portmotivet dannes af wire spændt ud mellem fire pæle, og i wirerne hænger belysning.

Dommerkomiteen finder, at portmotivet i sin ud-formning er ude af trit med konteksten, kulturarven og den arkitektoniske ambition og minder mere om en mid-lertidig installation, som kan placeres hvor som helst.

Kongens Port

Ved Kongens Port placeres portmotivet på tværs af vejen. Der tages ikke stilling til stedets problematikker som voldens gennemskæring, den trafikale uoverskuelighed eller Portvagtens sammenhæng med konteksten.

Danmarks Bastion ryddes delvist, og fladen omkring Lundings statue beklædes med græs. En spejlkuppel pla-ceres ovenpå Lundings statue og omdøbes til Lundings Fyr. Igen et eksempel på en fejltolkning og mangel på re-spekt for kulturhistoriske værdier.

Danmarks Port

Landsoldatpladsen er møbleret med en stor cirkelformet scene, som i sin periferi rører Hovedvagten, lægger sig over aksen til Prinsens Port og skærer sig ind i voldfodens kant. Cirkelens placering er anmassende, og pladsen fremstår uden rumlig disponering. Øst for Prinsens Port etableres en stor trappe, som står i direkte konkurrence med porten. Løsningerne fremstår med en manglende stillingtagen til hierarki, mellem de historiske ankerpunkter som statuen af Landsoldaten, Prinsens Port og Hovedvagten, og de frem-tidige tiltag for et nutidigt byrum, herunder at samspille skala.

Prangervej og Holstensvej

Fokuspunkterne ved Prangervej og Holstensvej er begge steder løst ved tilfældig placering af portmotiver. Der er ingen argumentation for placeringen af portene, og den landskabelige læsning af stedet er ikke eksisterende.

Koncept: GENSKAB

EGNETHED TIL ETAPEVIS REALISERING

Der er ikke beskrevet en etapevis udvikling, så det må an-tages, at alle forhold udføres i første etape. Det anses ikke realistisk.

ØKONOMISK ROBUSTHED OG REALISERBARHED

Forslaget holder sig ikke indenfor den økonomiske ram-me, og flere af posterne betragtes som urealistiske lave, f.eks. er m2-pris for pladسدannelser lav i forhold til den forventede kvalitet.

SAMLET VURDERING

Samlet vurderer dommerkomiteen, at dette forslag ikke kan anvendes som helhedsgreb for udviklingen af volden. De mange enkeltelementer krydrer ganske vist oplevelsen og lægger et nyt oplevelseslag til turen på volden, men for-slaget fremstår fragmenteret, og de mange brainstorm-agtige ideer er ikke faldet til ro i en række enkle eller stær-ke guidelines, som kan danne rettesnor for en fremtidig udvikling og volden.

Det er dommerkomiteens opfattelse, at udformnin-gen af fokuspunkterne er en fejlurdering af netop denne konkurrences arkitektoniske ambition og læsning af Fre-dericias militærhistoriske anlæg.

Stisystem

Koncept: OPTIMÉR

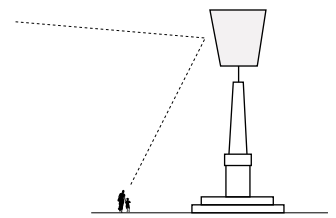
Koncept: FORNY

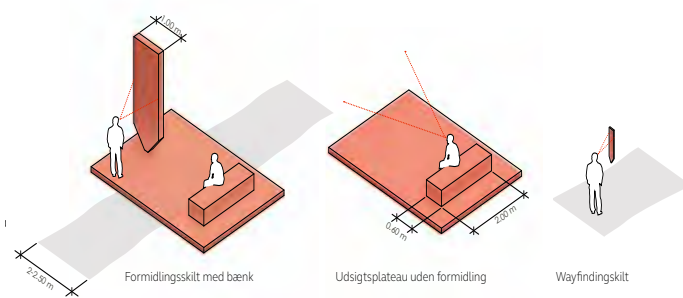
Helhedsplan Fredericia Vold

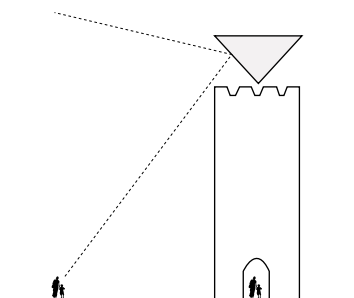
Den Blodrøde Sti

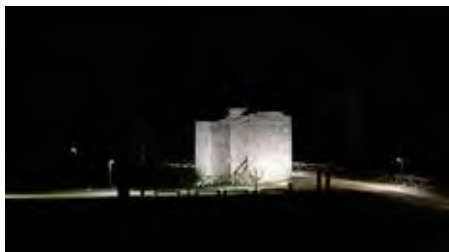
Lundings Fyrtårn

Skilte og viewpoints

Vandtårnet

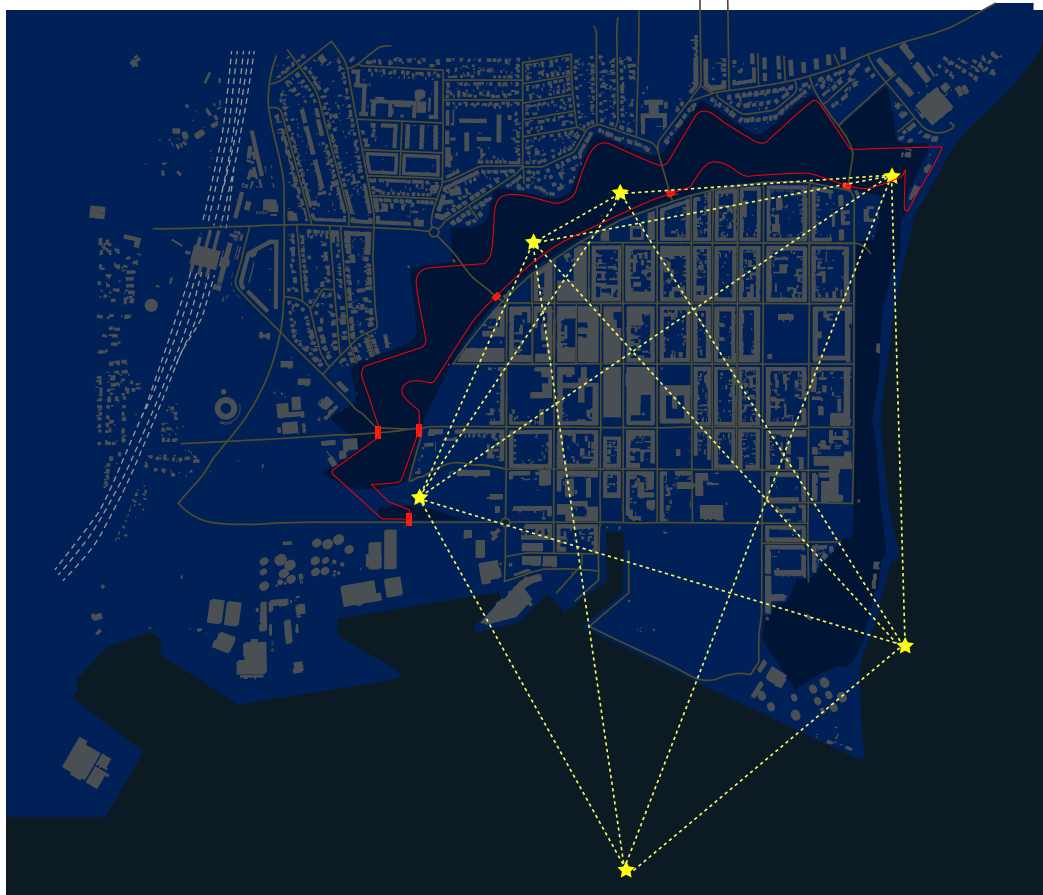
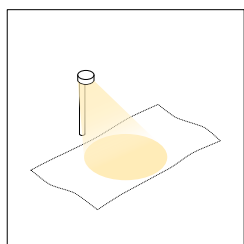
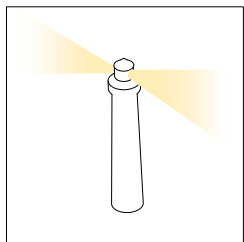
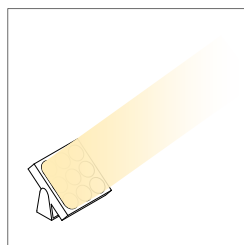

Oplysning af bygninger og monumenter

Lyskegle og kanonnedslag

Belysningsformer

Belysningsstrategi

Eksempel på wayfinding

Navigation og orienteringslys på Den Blodrøde Sti

Kongens Port

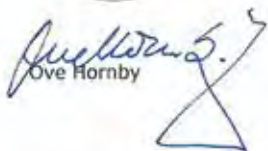

Landsoldatpladsen med Scenen

Jacob Bjerregaard

Ove Hornby

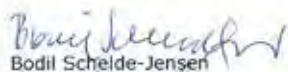
Ulla Lunn

Steen Wrist Ørts

Mogens Bak Hansen

Bodil Schelde-Jensen

Irene Jensen

Helle Søholt

Lisbeth Westergaard

KONKURRENCEN

Konkurrencen er udskrevet af
Fredericia Kommune med støtte fra
A.P. Møller Fonden

DOMMERBETÆNKNINGEN

Redaktion
Arkitektkonkurrencerdk ved Anne-Mette Bølling

Tekst

Fagdommerne Helle Søholt og Lisbeth Westergaard

Layout / redaktion af illustrationer

Jens V. Nielsen

Tryk

Production Facilities

Udgivet 20. marts 2017

Illustration fra vindforslag udarbejdet af Team Erik Brandt Dam Arkitekter